

... cejli lagev
spijén.

VESTNIKOV
MESEČNIK
četrtek,
22. februarja,
2001,
71. številka

Za dan žena ženskam poklanjamo šopek zvončkov iz murskih šum. Pridemo spet 29. marca!

POMILADNA UTRUJENOST

Lahko bi jo razglasili za pentutarsko fotografijo meseca in jo tudi bomo: pomlad je poleg časa prebujenja očitno tudi obdobje, ko se marsikomu ne samo zazeha, ampak tudi sladko spi! Foto: NJ

FIZIOLOGIJA OB JEZERU

Tisti, ki hodite mimo, že veste, kje je fotografija nastala. Tisti, ki ne, pa se sprehodite ob pomurskih jezerih (saj jih ni tako veliko). In če boste našli tablo z napisom KAKANJE V VODO PREPOVEDANO, dodajte eno spodobno črko, da bo smisel napisanega res tak, kot so želeli postavljalci opozorilnega znaka! Foto: ACI

Kakaj mi kaakaj, vej ešče boš!

KRANJČEVA ZIDANICA KAŽE REBRA

BODICA

Poleg lesenih vinskih kleti na Novem Tomažu (Ujtimas) se v krog propadajočih, s slamo kritih zidanic v Lendavskih Goricah že nekaj let uvršča tudi nekdanji vinski hram MIŠKA KRANJCA, prekmurskega literata. Čeprav je objekt že od leta 1978 na seznamu kulturnih spomenikov (1939. so se tu dogovorili za okrožno partijsko vodstvo za Prekmurje), mu, kot kaže, ni rešitve. Lendavska občina namreč s prstom kaže na dediče, ti na spomeniško varstvo, slednje pa bržkone spet na občino. Krog je torej sklenjen, zidanica pa propada ... GeGra

*Smo se za to
borili?*

G. BEHEK ŽE GLEDA NA URO ...

ČASI,
ZLATI
ČASI

IZLOČANJE

*DECI PIVA + DECI SLATINE =
ŠPRICER*

... g. ANŽELJ pa se sladko smeje. Pomeni, da sta vodilna Radenska moža različno razpoložena dočakala nove čase njunega podjetja. Medtem ko prvi očitno odštevata minute do toplejšega vremena, posebej poletja, ko se tekoče zadeve veliko bolje prodajajo, je drugi z razmerami kar zadovoljen.

Foto: Tekel

PRED ZAČETKOM ŽOGOBRCARSKE SEZONE

NAVIJAŠKI PAMFLET

Pred slovenskimi nogometnimi prvotiligaši je družba del tekmovanja za naslov prvaka. Zbistriti pa ne bodo morale tudi razmere pri dnu razpredelnice, kjer ta čas (žal) prezimuje tudi edini prekmurski klub MURA. Medtem ko mnogi napovedujejo, da je novi trener BONČIČ porok za boljše čase, so drugi še vedno skeptični. In prav od slednjih smo dobili tole skovanko:

*MURJE
KAMURA*

Vesoljno žogobrcarsko občestvo ponižna upa, da se avtorji motijo! In da ne bomo zgolj pesimisti, se spomnimo zlatih Murinih časov, ko so se navijaške množice zgrinjale v Fazanerijo (in ne h »kamuram«). Množic danes ni več, BLACK GRINGOSI so v osipu, bi pa bilo lepo, če bi se kmalu spet zgodila kakšna podobna fotografija:

Foto: frbo

VEČJA ORGANIZIRANA ZDRUŽBA

ZMAKNILA TOP

*Tėj top se boukše
odá kak Pikasojova
slika!*

Novi časi, nove navade – vsega hudega vajeni redaktorji Pentut smo se sila začudili, ko smo prejeli fotografsko dokazno gradivo o nezaslišani predrznosti: s soboškega Placa gvinanja so namreč ukradli nič manjšega kot top. Kako in zakaj so se zadeve domislili, je težko reči, zato je toliko bolj hvalevredno, da je bil naš skrivni fotoreporter pravočasno na prizorišču dogajanja. Tako bo nepridiprave gotovo lažje izslediti, če se že sami ne bodo izdali, ko bodo skušali prodati dragocen primer orožja iz druge svetovne vojne (če top opazite na soboški tržnici, takoj pokličite 113)! Foto: šaov

HANŽEKOVIČEVI V DIRU NAPREJ

Dober tek!

Malo jih je v Pomurju, ki se lahko pohvalijo z rastočimi krivuljami pri poslovanju, zato prav nič pentutarsko, ampak čisto zares privoščimo mesariji HANŽEKOVIČ (z njenim prvim možem MIRKOM) slavlje, ki so si ga privoščili ob koncu minule in nastopu nove koledarske »mesarske sezone«. Foto: bohe

NOVA (STARAJ) VLADA

Kje je moj friz?

ŽE SEKA GLAVE

Nismo sicer čisto prepričani, ali je gospod Drnovšek s svojo nomenklaturo kriv za obglavljenost skrivnostnih gostov na skrivnostni zabavi, a taki so fotoreporterjevi podatki. Uspelo pa nam je zvedeti, da naj bi šlo za visoke uradnike Pošte oziroma Telekoma. Če režejo tam, boste gotovo rekli, da ste to pričakovali. Če ne, tudi prav! (Sicer pa je navzoče kar fotografsko, brez navzočnosti ministrov, »odrezal« kar avtor.) Foto: bohe

*Rejsan boš šou
inan?*

DŽEK MENJA STOL!

Regija pomurska je pred strateškimi premiki – prestrukturiranje je nujno v dveh okoljih, ki sta bili do včeraj nosilki razvoja.

Zdaj to več ne moreta biti, vsaj ne na enak način

– vzrok ni v slabem delu ali neznanju, pač pa v dejstvu, da delovno intenzivne panoge v sodobnem trženju niso dohodkovno najbolj zanimive. V mislih imamo seveda kmetijstvo in našo še vedno najvplivnejšo tovarno Mura.

EVO GA, NÁ!

Moralo bo priti tudi do kadrovskih premikov, in ker v regiji ni veliko sposobnih, zagnanih in delavoljnih direktorjev, je sedanji prvi mož območne enote zavarovalnice Triglav RUDI CIPOT (marsikje znan kot Džek oziroma Jack) v različnih tozadevnih kombinacijah. Tako vsaj govorijo. Ali se bo katera uresničila, Pentute še ne vedo, vsekakor pa je fotografija vsaj na simbolni ravni dokaz, da noben stol ni večn. Foto: Juza

ITALIJANI NA SOBOŠKIH ULICAH

Da ne boste rekli, da je Pomurje zaplankana in vase zapreta regija! Nasprotno: multikulturalni smo, radi imamo tujce in nasploh je odprtost naša čednost. Če ne verjamete, si dobro oglejte fotografijo s soboških ulic. Prometni znak »delo na cesti« krasi pravi pravcati italijanski napis, ki je dokaz, da smo postali del sodobnega sveta. Foto: boh

INTERRUZIONE

Ne interrompaj me!

PODJETNIŠTVO

RAZMIŠLJAN

Valentina Smej

Emancipacija: hlače ali poroka?

Lepa Vida

Lepa Vida prekmurska ni zdržala nenehne vabljenosti razprte pokrajine. Vleklo jo je tja drugam, v beli svet, iskat vsa tista mesta in vse tisto življenje. Tisto drugo, pravo življenje, ki je drugje, kamor se odtod še ne vidi. Ampak že teče, je tam vsak dan in ne smeš ga zamuditi. Zato je nekega dne šla. Pustila vse in šla življenju naproti.

Kranjec piše, da se je dolga leta potem v Vidini vasi ustavil avtomobil. Iz njega je izstopila ženska, ki bi bila lahko Vida. Čeprav tega po potezah obraza zaradi let in zaradi šminke ni bilo mogoče soditi. Samo oči da je imela zelene kot včasih Vida. Toda takšne oči so v teh krajih pogoste.

Kranjec daje slutiti v tej arhetipski podobi večno hrepeneče Prekmurke spoznanje, da je bilo Vidi lepše živeti še takrat, ko je bila pokrajina še odprta. Ko je bil še tisti drugje. Ko klic še vseeno ni bil tako močan, da ga je bilo treba uslišati in iti do stvari same.

Hilda

Babica mi je pripovedovala o vrstnici Hildi, ki je kot punca v Beltincih prva oblekla hlače in si jih tudi sama sešila. Zato, da se je lažje vozila na mopedu. Hilda se je nato poročila nekam v Maribor ali Ljubljano. Ko je vsako leto za veliko noč, tam sredi aprila, z možem prihajala nazaj v Prekmurje, je zmeraj obiskala tudi mojo babico. Našminkana, z rdečimi lasmi, je vlekla po mestno in kadila. V visokih petah in hlačah.

Moja babica nikoli ni oblekla hlač. Jih je pa nosila moja teta po očetu, njena sestra, ki smo jo klicali teta Roska in se je poročila v Avstrijo. Zato se mi takrat hlače same po sebi niso zdele predmet emancipacije, prej so se mi zdele odločitev okusa. Mogoče pa tudi emancipacija sama nima nič opraviti s hlačami, še najmanj s tem, kdo nosi hlače, temveč je bolj stvar okusa.

Bridget Jones

»Nej san jes gizdava, ar je sakša takša, štera ma lubuga prstanek na roki«... Ne sporoča ta mladenka v belem prtenem krilu istega kot kakšna hiper urbana, nevrotična in samska londonska Bridget Jones, ki ji gredo najbolj na svetu na živce »poročene važičke«, ki samo zato, ker so poročene, mislijo, da lahko vsako samsko punco sprašujejo, ali »je imela v zadnjem času kakšnega fanta«? Gizdave, samo zato, ker imajo lubuga prstanek na roki. Ali vsaj prstanek, če že nej lubuga.

Poroka gre v nos vsem, ki dajo kaj na emancipacijo. Zdi se, da je iznajdena samo zato, da bi podrejala žensko moškemu, ugotavljajo nekateri. Toda kljub vsemu vse neutrudno stremijo k temu cilju: od Hilde v hlačah na mopedu, dekleta v prtenem krilu, ki poje od lubega, pa do urbane in samostojne Bridgetke, štirih newyorčank iz serije Seks v mestu in do Rastresene Ally. Če pri prvih dveh feministike le še zavzdihnejo, pri slednjih že pljuvajo rumeni žolč o skvarjenosti potrošniške družbe, ki je pravzaprav buržuazni kriptopatriarhat ... in v premorih krpajo lastne, zaradi prehude enakopravnosti razpadajoče zakone. Lažje je živeti, če te nekdo zaprosi za roko ...

Vzeti se v roke

Z emancipacijo je tako kot z Vidinim »pravim« življenjem. Emancipacija je veliko vabljivejša, dokler je drugje, vredna poželenja ... Če pa jo hočemo živeti, se moramo z njo spoprijeti. Takrat je treba, kot pravi beseda sama (iz lat. manus in capere), stvari vzeti spet v svoje roke. Takrat hlače niso dovolj niti poroka premalo.

Na oknih so bile pelargonije

Marta Halász Gordos in Albert Halász – Srečala sta se med študijem v Budimpešti

Ko sem obiskovala šolo na Madžarskem, smo se o Sloveniji učili še kot o delu države Jugoslavije, ki leži ob madžarski južni meji. Takrat nisem še niti pomislila, da bom nekoč v Sloveniji tudi živela. Toda življenje prinaša takšna naključja, da sem med študijem v Budimpešti stanovala skupaj s študentko iz Genterovec in o Sloveniji izvedela veliko lepih stvari. Vendar tudi takrat še nisem vedela, da me bo moja življenjska pot vodila v deželo na sončni strani Alp,« je povedala Marta Halász Gordos o svojih prvih stikih z našo deželo. Danes živi z možem Albertom v Lendavi.

Prvi obisk

Slovenijo je prvič obiskala med študijem francoščine in ruščine na budimpeštanski filozofski fakulteti. Na prvi obisk v Slovenijo jo je povabila prav njena sostanovalka iz študentskega doma. Iz madžarske prestolnice proti Sloveniji je vozil vlak skoraj sedem ur, stal je pri vsaki hruški, vse dokler ni bilo treba v Zalaegerszegu prestopiti na drugo vlakovno kompozicijo, ki je potnike dostavila v Rēdics ob madžarski meji s Slovenijo. Od tam dalje do Genterovec, kamor je bila Marta povabljen, se je bilo treba peljati z avtomobilom. A Marti ni bilo žal, da je naredila tako dolgo pot, čeprav je ostala v Sloveniji samo za konec tedna. Takrat je ugotovila, da ljudje pri nas dobro živijo, da imajo lepe hiše in da jo zaradi z okenskih polic in balkonov visečih pelargonij vse nekoliko spominja na Avstrijo. Bila je tudi na obrežju Mure in v lendavskem gradu. »Takrat je bil tam še disko,« se je spominjala Marta, »toda obiskali smo ga šele, ko sem bila v Sloveniji drugič. Takrat se je v Budimpešti zbrala manjša skupina študentov in znova smo se sedem ur vozili proti Rēdicsu.«

Izmenjava

Marta ima na študij in fakulteto lepe spomine. Po drugem letniku se je odločila, da ruščine ne bo več študirala, s francoščino pa bo nadaljevala. In ker se je bilo zato treba učiti še enega jezika, je obiskovala tudi predavanja iz arabščine in portugalsščine, še prej pa finščine in poljščine. »Arabščina je v meni vzbudila zanimanje, ko smo bili s prijatelji na izletu v Maroku. Učenje tega težkega jezika je bil zame izziv, sedela sem na vsakem predavanju in poslušala prav vse, kar so povedali o arabski zgodovini. Naučila sem se celo pisati od desne proti levi,« je dejala Marta, sama pa je med drugim poučevala francoščino. Nekaj slovenskih besed se je naučila od svoje sostanovalk, nato pa je obiskovala še tečaj slovenskega jezika.

»Tam je najprej poučevala Marjanca Mihelič, nato jo je zamenjal Mladen Pavčič, ki je še vedno

v Budimpešti in se je poročil z Madžarko. Izmenjava!« se je nasmehnila Marta.

Nobeden ni popustil

Svojega moža Alberta, ki je v Budimpešti študiral madžarsščino, je spoznala v tretjem letniku. Albert Halász je danes direktor madžarskih programov pri RTV Slovenija v Lendavi. »Ker je on prišel na fakulteto dve leti za mano, sem jaz končala študij pred njim.

Kolo in telefon sta del Martinega otroštva, ki ga je živela v mestu Szécseny.

Tačas sem se delala pri eni od turističnih agencij, potem pa pri francosko-madžarskem podjetju za uvoz in izvoz halogenskih luči,« je dejala Marta. V Budimpešti je naredila tudi jezikovni izpit iz slovenščine. K izpitu jo je brez njene vednosti prijavil Albert, zato ji ni prestalo drugega, kot da se za izpit pripravi in ga naredi. Odločitev o odhodu v Slovenijo pa se je rodila proti koncu Albertovega študija. »Vedno me je prepričeval, naj grem z njim v Slovenijo, jaz pa njega, da bova ostala v Budimpešti. Nobeden ni hotel popustiti, potem pa sem se nenadoma odločila. On je končal študij junija, jaz sem staršem povedala, da odhajam šele aprila ali maja. To je bil za njih pravi šok, a so se kar hitro sprijaznili,« je razložila Marta. Zdaj se s star-

Fotografija je iz leta 1989, nastala pa je med opravljanjem študentskega dela na mednarodnem gospodarskem sejmu v Budimpešti. Marta je med drugim skrbela za indijsko delegacijo.

Drugič je obiskala Marta Slovenijo s skupino študentskih prijateljev, fotografirali pa so se na mostu čez Muro. Bili so iz Madžarske, Slovenije in Indije. Vozadju je njen mož Albert.

Marta Halász Gordos je vodja čezmejnih projektov pri Regionalni Razvojni agenciji Mura v Murski Soboti.

ši, ki živijo ob madžarski meji s slovaško, v mestu Szécseny, sliši skoraj vsak teden s pomočjo telefona. Tudi obiskujejo se, Marta pa se vsak teden odpelje tudi v Budimpešto, kjer živi njena sestra. Razlog za obisk v Budimpešti je med drugim tudi ta, da bo Marta kmalu magistrirala iz evropskih študij.

Vsi v isti Evropi

Z Evropo je povezano tudi njeno sedanje delo. Zaposlena je pri Regionalni razvojni agenciji Mura, kjer je vodja čezmejnih projektov med Slovenijo in Madžarsko. Za projekte prispeva denar tudi Evropska unija. Če naključen obiskovalec vstopi v Martino pisarno, bo najprej presenečen nad množico poslovnih telefonskih pogovorov v slovenščini, madžarščini angleščini in francoščini. Slovenija se približuje Evropski uniji, zato bo glede na njeno znanje in izkušnje življenjska pot Marto Halász Gordos morebiti nekoč popeljala celo v Bruselj. Rada spoznava nove dežele in nove ljudi. »Madžari smo zelo odprti narod,« je povedala, zato ne dela razlik med ljudmi glede na to, komu pripadajo. Pri tem pa poudarja: »Saj živimo vsi v isti Evropi.«

Dejan Fujs

Ob tej fotografiji je Marta komentirala, da je to tipična fotografija iz študentskega doma. Toda vsaki zabavi je ponavadi sledilo učenje.

Velika Britanija

Nizozemska

Belgija

Luksemburg

Lichtenstein

Monako

V začetku februarja je umrla belgijska princesa in kraljica Marie Jose, soproga italijanskega kralja Umberta II. Pokopali so jo v Hautecombe v Savojskih Alpah v Švici. Njen mož je umrl pred osemnajstimi leti v izgnanstvu na Portugalskem, njen sin, nesojeni kralj Viktorio Emanuel (brez številke IV ob svojem imenu), se še vedno ne more vrniti v domovino, njen vnuk pa še nikoli ni bil v Italiji. Po drugi svetovni vojni je namreč italijanska kraljevina razpadla, z njo vred so z evropskega zemljevida izginile še druge, s kraljevsko krono okronane glave. Evropski monarhi niso več ne pravljicni ne nadnaravni ljudje z modro krvjo v svojih žilah, marveč vsakdanji meščani, ki se jim dogajajo včasih prav tako zelo prozaične, banalne reči kot nam, ki smo navadne krvi. Ko je leta 1952 pregnani egiptovski kralj Faruk prišel živeti na Cote d'Azur, je napovedal, da bo

perilo (in tudi svoje telo). Madridski tisk je že zapisal, da ženska, ki javno kaže svoje prsi, vendar ne more biti nevesta mlademu prestolonasledniku. Španski novinarji so pri tem pozabili na krščansko igralko, striptizeto Teodoro (umrla leta 548), ki jo je spoznal cesar Justinijan med cirkuškim nastopom. Takrat nihče ni slutil, kakšna cesarica bo postala Teodora... Norveška, Švedska, Danska, Velika Britanija, Nizozemska, Belgija, Španija, Monako in Lichtenstein so države, v katerih še vedno živijo monarhi, kjer se pretaka modra kri in postajajo krone čedalje bolj zbledle, neugledne. Čenče z angleškega dvora so znane: v Evropi izhajajo celo posebni tedniki, ki se ukvarjajo izključno s spremljanjem kraljevskih zadev, s trači in obrekovanji, vse pa vedno začinijo s pikantnimi fotografijami...

Angleški princ Charles in Diana sta se za vselej razšla (Diana

Manj modre krvi,

več povprečnosti

Devetnajstletni princ William je imel lani svojo prvo tiskovno konferenco. Kritiziral je knjigo Patricka Jephsona, osebnega tajnika lady Diane, v kateri je predstavil princeso kot lažnivko in intrigantko. Tiskovne konference se je udeležil tudi princ Charles, Dianin nekdanji soprog.

žez petdeset let na svetu samo pet monarhov - štirje igralniški, kvartaški, in angleška kraljica. Po njegovem izgonu iz Egipta je res propadlo več monarhij (Jemen, Afganistan, Iran), v Evropi pa se je eno kraljestvo celo obnovilo - v Španiji.

Izraz monarh je grškega izvora in pomeni »človek, ki vlada sam« ter je neprijetno zvenelo v ušesih sodobnih demokratov. Že pred sto tridesetimi leti je vlogo državnika najbolje označil angleški pravnik Walter Bagehot: »Monarh ima tri pravice: da ga zaprosijo za nasvet, pravico, da spodbuja, in pravico, da posvari.« Modri in razumni kralji si kaj več od tega ni želeli.

To, kar so imeli nekoč kralji in njihove družine: gradove, grofije, veleposestva, gozdove, jahte, to so danes atributi bogastva, ki ga imajo mnogi današnji petičneži. Kralji in njihove družine že dolgo niso med najbogatejšimi ljudmi na svetu.

Švedi so med napoleonskimi vojnami izbrali za kralja francoskega maršala Bernadotta in njegovi potomci vladajo na Skandinavskem še danes. Skoraj kot pravljica zveni zgodba nemške hostese Silvije, v katero se je zagledal švedski princ; prišlo je do poroke. Srečna sta, ljudje ju imajo radi. Na Norveškem se je kronani princ Haakon (27) odločil, da se bo poročil z ločenko Marit Tjessem Høibyov, ki ima iz prvega zakona triletnega sina. Kraljevi oče Harald V. je sinu dolgo iskal boljšo nevesto. Namesto tega se je princ preselil v najemniško stanovanje v Oslu. Kaže, da je oče slednjič popustil in zaročenka, s katero se princ veselo zabava po nočnih lokalih, se bo morala do pomladi naučiti kurtoaznega obnašanja, če bo hotela postati princesa. Časopisi trdijo, da je to kraljevska trma in da modra kri pri tem ni nobena izjema. Sin namreč posnema svojega očeta, to pa v družini vikingov ni nič nenavadnega. Princ oče Harald se je prav tako pričkal s svojim očetom Olafom V. ter poleg tega tudi s parlamentom, ker se je hotel poročiti z navadno meščanko Sonjo Haroldssen. Stari oče je popustil, poroka bi morala biti avgusta 1968, a so jo za nekaj dni preložili, kajti prav takrat so Rusi napadli Češkoslovaško. Podobne težave imajo tudi v Stockholmu. Princesa Viktorija (23) je bila lani najbolj fotografirana ženska na svetu. Uspešno se je borila z anoreksijo, odšla študirat v Ameriko, na Yale, kjer je spoznala Daniela Collarta (25), sina bogatega švedskega podjetnika. Starša kralj Karel XVI. Gustav in njegova žena Silvija, prav tako plebejka, sta morala popustiti, posebno še, ker hči za zdaj še ni omenila poroke.

Naslednik na španskem prestolu Filip Bourbonski (32) prav tako straši svoje kraljevske starše s svojo nordijsko prijateljico Evo Saunumov (25). Dva metra visok mladenič se je po številnih moških izkušnjah (menda je resno hodil kar z dvanajstimi ženskami) ustavil pri dekletu, ki na plakatih razkazuje spodnje

je umrla leta 1997 v prometni nesreči v Parizu v nepojasnjenih okoliščinah), Charles skrbi za sinova Williama (19) in Henryja (17), ki sta postala že tarči prvih zaljubljenih pogledov deklet iz vseh družbenih plasti...

Probleme s svojimi otroki ima tudi monaški princ Rainier III., ki je sicer poročil obe svoji hčerki s plebejcem, in to nesrečno. Španski kralj Carlos I. je svoji dve hčeri Cristino in Eleno prav tako izročil v zakon meščanom, vendar z več sreče. Monaški princ je bil zadovoljen le do prezgodnje smrti svoje soproge, ameriške igralkice Grace Kelly (leta 1982 se je ponesrečila z avtomobilom). Starejša hči Carolina (43) se je najprej poročila z nekim Francozom, vendar je ostala v zakonu samo dve leti. Njen drugi mož se je leta 1990 ponesrečil v vožnji s tekmovalnim čolnom. Njen tretji izbranec in zakonski partner je Ernst August, potomec iz rodu Welfov, povezanih z

angleško kraljevsko družino. Mlajša sestra Stephani (36) ima probleme s svojimi telesnimi varuhi. S prvim ima dva otroke. Z njim se je razšla, ker so časopisi objavili fotografijo, kako se pijan in skoraj gol poljublja z neko belgijsko striptizeto. Njen drugi mož je policist in prav tako njen telesni varuh. Z njim ima hčerko. Sicer pa je življenje v Monaku veselo: tu je namreč na dveh kvadratnih kilometrih države kar sedemdeset bank s 340 tisoč tekočimi računi, registriranih je šest tisoč podjetij, pod monaško zastavo pa živi samo pet tisoč državljanov.

in še bi lahko naštevali. Najbolj perspektivni potomci ugaslih evropskih dinastij so Habsburžani. Sin poslednjega cesarja Otto von Habsburg (87) je lani prenehal s svojo politično aktivnostjo. Bil je navzoč povsod, tudi ob razpadu Jugoslavije. Samo nekaj dni po vrnitvi Knina pod hrvaško zastavo je obiskal mesto in se pogovarjal s Hrvati in Srbi. Ima sedem otrok, najmlajši Gregor von Habsburg (35) se je naučil madžarsko in Hornova vlada ga je imenovala za svojega pooblaščenega poslanca v Bruslju, da bi tam lobiral za madžarsko državo. Tudi romunski kralj Mihail I. Hohenzollernski, ki je edini nosilec sovjetskega odlikovanja Rdeče zvezde z modro krvjo, je bil imenovan pod predsednikom Constantineskom za izrednega odposlanca Bukarešte v Bruslju. Simeon Bolgarski takšnega zaupanja ni dobil. Srbski in črnogorski principi so se ob prihodu v domovino svojih staršev predstavili kot slabi poznavalci maternega jezika in se v glavnem odpovedali kakršni koli politični vlogi v tranzicijskih deželah. Samo pokojni Tudman je pred smrtjo menda izrazil razočaranje, da ga nihče od njegovih bližnjih sodelavcev ni nikoli predlagal za hrvaškega kralja. Tudi če je to izmišljeno, je preveč in nemoderno za državo, ki bolj kot »kralja« potrebuje pamet.

BRANKO ŠOMEN

Norveška

Švedska

Danska

Španija

Velika

TRIPENKETA

Za šest Prlekov in Prekmurcev smo si tokrat izmislili taka vprašanja:

1. Na pustni torek srečate v vašem kraju Supermana. Kateri znani Pomurec (Pomurka) bi se lahko skrival pod to krinko?
2. Znašli ste se v vlogi emigranta. Katero obljubljeni deželo boste izbrali in zakaj?
3. Zakaj se boste postili na pepelnično sredo?

METKA FUJS

muzejska svetovalka,
Murska Sobota

- 1 Supermani mi ne imponirajo, še manj znani Pomurci, ki bi si morda želeli nadeti pajkice.
- 2 Moja obljubljena dežela je še iz otroštva Indija Koromandija, kamor so odšli vsi palčki Pomagalčki. V njej sem emigrant vsak dan, vsaj za trenutek.
- 3 Se ne bom, razen če mi srečanje z znanim Pomurcem v Supermanovi opravi dan poprej morda vseeno ne bi načelo apetita.

MARTIN HORVAT

župnik v soboški cerkvi sv. Nikolaja

- 1 Pozitivna vloga (pomagati, spodbujati in reševati), ki jo je imel v filmih SUPERMAN, mi asociira na pozitivno vlogo našega rojaka v Mariboru, gospoda dr. Jožefa Smeja, škofa.
- 2 Katero obljubljeni deželo bi si izbral, ne vem. Ta trenutek vem le to, da si Slovenije ne bi izbral.
- 3 Zaradi začetka duhovne priprave na naše odrešenje, ki se je uresničilo pred 2000 leti v Jezusovem trpljenju, smrti in vstajenju.

mag. TIBOR FÜLE

ravnatelj Dvojezične srednje šole
Lendava

- 1 Ne vem, težko bi ugotovil, ker je maska tako super, da do neprepoznavnosti zakrije osebo. Tako lahko samo ugibam in si zamišljam znane osebe, ki bodo naredile nekaj velikega oziroma iz super nemogočega naredile mogoče. Morda je to tista odgovorna politična oseba, ki nam že leta zida v oblakih šolsko telovadnico, zdaj pa se je odločila, da jo bo – kot se za pravega Supermana spodobi – postavila na realna tla.
- 2 Morda bi tudi jaz – kot mnogi begunci – mejo med Madžarsko in Slovenijo prestopil kje v Lendavskih goricah. Morda prav kje v bližini Fülejeve vinske klati in morda bi si prav v njegovi kleti poiskal prenočišče za eno noč. Morda bi poskusil vino iz katerega od številnih sodov v njegovi kleti in potem bi ..., potem bi zagotovo ostal v Sloveniji.
- 3 Ker bom že od misli na grofovski, pardon, krofovski torek sit.

BORIS RIHTARIČ

igralec Namiznoteniškega kluba
Radgona

- 1 Lahko bi bil marsikdo. V Radencih bi bil to najverjetneje Karel Hoen, ki je odkril radensko vodo. Čudil bi se, zakaj se je »poročila« z rumeno vodo = pivom.
- 2 Preresno vprašanje, da bi se šalil ali sploh samo pomislil, da bi moral res kdaj biti emigrant. Zato: ljubo doma, kdor ga ima!
- 3 Manj bom jedel le zato, da bom boljše igral na zelo pomembni tekmi z NTK Olimpija. A po zmagi bom izgubljene kalorije nadomestil!

ELIZABETA KLEMENT

upokojenka, Grad

- 1 Verjetno bi jih lahko bilo več. Vsekakor bi bila vesela, če bi ostal še kakšen dan pri nas in pomagal rešiti probleme na Goričkem.
- 2 Glede na to, da se veliko emigrantov dolgo zadržuje v Sloveniji, bi jo izbrala tudi jaz.
- 3 Pepelnična sredo je strogi post. Včasih smo se ta dan postili vsi, danes pa veliko ljudi pozablja na to. Post oz. občasno odpovedovanje hrani pa je, kot vemo, tudi zdravo.

ANGELCA FRAS

upokojena
ravnateljica osnovne
šole, Veržej

- 1 Doslej sem mislila, da živijo Supermani le v risankah, dokler nisem ugotovila, da je glas izza maske lepega Supermana tisti novinarja Vestnika, Jožeta Graja. Kar naj se zdaj skrije pred mano, ker me je upal nagovoriti na tole anketo, čeprav ve, kako huda sem na Vestnik.
- 2 Nikamor ne bi šla, saj sem preveč zrasla z našo deželo, zato se ne morem vživeti v vlogo emigrantke. Pri tem pomislim na naše fante, ki so nekaj trumoma odhajali v tujino. Bila sem še otrok, starejši pa so govorili: »Noč je vzela Ivana.« Ali pa: »Ponoči so odšli Jožko, Franc in Naci.« Zelo sem se bala, da se enako zgodi z mojim bratom. K sreči se ni. In ko danes gledam obraze prebežnikov, se sprašujem, ali bo kdo tudi njim ponudil delo in občutek svobode, po čemer hrepenijo?
- 3 Grehov pri prehrani se je nabralo že toliko, da se ne bi mogla odkupiti z jedilnikom samo ene pepelnične srede. Nekaj časa sem celo mislila, da je moja tehničnica pokvarjena in potrebna popravila. Nato sem ugotovila, da tudi obleke potrebujejo podobno popravilo ... Verjetno bo treba malo več skromnosti in priznanja lastnih napak!

Velika

TRIPENKETA

Družbe so se razporedile za okrogla omizja tako kot zvesti mursko-morsko valovec Viktor Gomboši iz Murske Sobote s prijatelji. Večino časa pa so vsi skupaj preživali na plesišču – tudi Lojzka Kolarič iz Podgrada, ki je skrbno izbrala garderobo za ta izjemni večer druženja s prijatelji.

Valovanje

Irma
FOTO Jure

na suhem

Vsako sredo zvečer na Murskem valu, enkrat v septembru v Dalmaciji in v februarju na srečanju v domači pokrajini oddaja Mursko-morski val s šarmantno voditeljico Simono Špindler in ob nepogrešljivi navzočnosti turistične agencije Relax povezuje in zbližuje ljudi z levega in desnega brega Mure in širše na najlepši možni način – s toplo besedo in glasbo za dušo. Letošnje valovanje na suhem se je zgodilo 3. februarja v prenovljeni kavarni hotela Diana, ki so jo murskomorskovalovci napolnili do zadnjega sedeža. Da je bila res prava »festa«, prepričljivo dokazujejo fotografije in podatek, da se je plesalo do nedeljskega jutra. Nič ni bilo pomembno – ne kraj bivanja, ne spol in ne leta. Z rokami spletena kača se je neprekinjeno vila po plesišču in med kavarniškimimi omizji.

Simona Špindler in Jože Rezonja sta se ves večer trudila, da bi bilo vse v najlepšem redu, in tako kot v oddajah tudi tu nista skoparila s presenečenji. Med najbolj veselimi je bil ta večer Marko Slavič iz Babinec, ki so ga presenetili s potovanjem v Benetke.

Rdeča nit večera so bile družabne igre, seveda vse v znamenju plesa. Trije stoli, štirje plesni pari in samo trenutek nepazljivosti, pa za enega ni bilo prostega stola ... Ta hip je še bil v igri tudi odgovorni urednik Murskega vala Marjan Dora (viden v hrbet), ki pa je preveč pazil na plesni korak in pozabil na najpomembnejše.

Mira Škrlec iz Radenec je pomagala Heleni Blagne in šlo jima je skoraj tako dobro kot v duetu z bratom Hainejem v njuni uspešnici Srebrna reka. Je pa ta večer družba murskomorskovalovcev pela še z Marjanom Zgoncem, Wernerjem, Majo Blagdan, Ljupko Dimitrovsko in Eliom Piskom. Da je pete res srbelo, pa se je odlično potrudila skupina Hay.

Osebnost večera je bil Korenov Lujzek, ki so mu od septembrskega lenarjenja na Makarski rivieri sem pošteno osiveli ljudje. Nič čudnega, saj je vsak dan kaj, da ti posivi vsaj en las. Še sreča, da svojo dobro in slabo voljo sme kdaj pa kdaj stresti naokrog, od nedavna vsako drugo nedeljo tudi v večernem programu na Murskem valu, sicer ne bi samo osivel, ampak bi ga kar razneslo. Korenov Lujzek s Kapelskega Vrha ga pozdravlja in mu sporoča, da bosta soimenjaštvo kmalu zapila. Na murskomorskem večeru pa se je kljub letom najraje sukal okrog dam – Jure ga je ujel v družbi Ivice Rauter in Jožice Špindler, ki sta sicer babica in mama gostiteljice večera.

V javnosti se je ta večer prvič predstavil tudi Goričanec Mitnjekov Karči. Malo je pomešal letne časa in se že opravičil za na pot v Dubrovnik. Oboževalke upajo, da ga bo korajža še kdaj pripeljala mednje.

Direktorju soboškega Relaxa se je videlo, da ga žena Vesna redno vodi na plesne vaje. Čeprav je imel ves večer ogromno dela in skrbi, ni »zamočil« niti enega plesa.

Za omizjem in na plesišču so ves večer raztresale dobro voljo tudi Vilma Kovač, Albina Babič in Helena Šenčur ter Evfemija Temlin (na levi) in dokazale, da so murskomorskovalovke v polni kondiciji. Na zdravje in na svidenje septembra v Dubrovniku!

Izbirali vaško lepotico in izbrali lepotca

V Biserjanah je bilo minulo soboto nadvse veselo. V tamkajšnjem gasilskem domu so plesali, peli, se veselili stari in mladi Biserjančani. Iz vseh hiš so prišli. Doma so ostali le otroci. In tembolj je bilo živahno, ker je bilo na voljo 150 litrov vina, ki sta ga za letošnjo prireditev »šenkala« zakonca Irena in Branko Kocuvan. In prav po takem sodu se imenuje prireditev »Biserjenski štrjók«. Tokrat je bila po vrsti že 131.

S temi »tragami« so prinesli v dvorano predsednika biserjanske prireditve in na njih so krščevali nove vaške člane. Tiste, ki so dopolnili 14 let, priženjene v vas in posebne goste. Lesena nosila so se pred leti zlomila in zdaj imajo železna.

»Biserjenski štrjók«
že 131. leto

Krščenca dvigujejo na »trage«. »Na vse pretege« so ga pretresli in potem je moral spiti »čik« oziroma dva deci vina.

Svojevrstno vaško pustno prireditev organizirajo v Biserjanah že od leta 1870. Namenjena je izključno vaščanom in le redkim, posebej za to priložnost krščenim gostom. S pripravi na prireditev je precej dela. Letos sta imela glavno besedo zakonca Kocuvan, ki sta radodarno prispevala vino. A tudi brez stalnega pripravljalnega odbora ne gre. Tajnica je upokojena učiteljica Marija Simonič, predsednik Roman Muhič in podpredsednik Slavko Šantl. Vino darujejo vaščani izmenično.

Skozi desetletja so se po tradiciji udeležili vaškega rajanja vsi vaščani, razen otrok. Včasih se je veseljačenje selilo po domačijah. Zadnja desetletja je v gasilskem domu. Ženske morajo imeti pripasane pisane predpasnike, moški »frtošnjače«. Hrano si prinesejo vaščani od doma.

Ob vstopu v dvorano so bili udeleženci oziroma gostje sprejeti s »čikom«. To pomeni, da so morali spiti dva deci vina, ženske enega. Prejšnja leta je moral vsak ob vstopu v dvorano spiti pol litra te opojne pijače. In sledil je krst novih članov oziroma tistih, ki so dopolnili 14 let ali so se v Biserjane priženili. Krščence so prinašali v dvorano štirje razgaljeni »mišičasti« mladeniči na posebnih nosilih oziroma »tragah«. Med sprevedom krščence pošteno tresejo. Po končanem krstu so prinesli v dvorano predsednika, ki je imel potem »guč«. Prignali so tudi »biserjensko Rušo«.

Gre za neke vrste kamelo, ki jo uprizorita dva fanta. Organizirali so metanje »ključa« in druge družabne igre.

Ne gre za običajno pustno prireditev z maskami. Zbrani so bili tudi to soboto skoraj bolj odkriti kot zamaskirani, da ne rečemo nagi. Slednje je veljalo, ko so izbirali najlepšo vaščanko, pa se je izkazalo,

Lanska izbira najlepše vaškanke. Izbran je bil v ženske kopalke preoblečen Košarjev Janko (prvi z leve). Prejšnja leta so pripravljali predvsem šaljive modne revije.

FOTO »Štrjók«

Spretnostna igra metanja ključa. Sodelujoči je visel z lastnim oprijemom na vrvi in med tem je moral z eno nogo sneti ključ, višec zgoraj na drogu.

da je bil izbran v ženske kopalke preoblečen fant. Smeh se je ob tem razlegal iz vseh kotov.

Okoli sto navzočim so igrali domači »muzikanti«. In bilo je nadvse veselo. Plesalo se je, prepevalo domače pesmi, jedlo domače dobrote, pilo odlično Kocuvanovo vino. In ker je bila zabava tako rekoč pred hišnim pragom, ni bilo treba sedati za volan. Resnici na ljubo je treba dodati, da je marsikaterega prebivalca Sv. Jurija, Ženika, Sovjaka ... mikalo, da bi pokukal v dvorano, a si ni upal, ker je šlo za čisto biserjansko notranjo zadevo.

Franček Štefanec

Rod je kraljeval v gradu nad Dolnjo Lendavo skoraj šeststo let, dokler se ni v 17. stoletju z zadnjim moškim potomcem mogočno deblo izsušilo. Novodobni patrioti periferije jih opevajo v svojih odah poduhovljeno, a po svojem izvoru so bili tujerodni, upravljali so hrvaško deželo, morili v kraljevem in svojem imenu, nasprotovali grofom Celjskim, zgradili turniško cerkev, med prvimi sprejeli krivo vero, na območju današnje Slovenije so izdali prvi v Dolnji Lendavi nabožni protestantski knjigi, se bojevali s Turki in v lasti so imeli pol Zalske in del Železne županije, eden je bil celo roparski vitez, in Beatrix, neaplejska nevesta Matyása Corniva, je na poti na Budim s spremstvom prespala v dolnjelendavskem gradu pri graščakovi ženi Margit, ljubljenci, če ne že ljubici svojega prihodnjega moža, legendarnega kralja Matjaža.

Bánffyji – saga o izginulem rodu

Kot vse, ima tudi naša zgodba svoj začetek, in sicer v letu 1282, ko je podaril ogrski kralj Ladislav II. gradova v Dolnji Lendavi in Nemptiju z istoimenima mestoma in redko naseljenimi posestvi Haholdovemu sinu, hrvaškemu banu Štefanu. Haholdov nemški viteški rod se je v 12. stoletju naselil na Madžarskem, ko so se na povabilo kralja Štefana III. udeležili bojev za prestol in bili deležni zaradi odličnih zaslug zemljiških daril iz kraljeve zakladnice, predvsem v zalski županiji, kjer so 1242. leta Tatari opustošili lendavsko utrdbo. Štirideset let pozneje so Haholdi na tem mestu postavili trden grad in mesto izbrali za svojo družinsko rezidenco.

Nikolaj, sin bana Štefana Haholda, tudi sam hrvaški in slavonski ban, varovanec kralja Ludvika Velikega, je sredi 14. stoletja družinsko ime spremenil v Bánffy (ban – ban, fy – sin) in velja za ustanovitelja lendavske veje rodovine, ki je pridobil mestne in grajske pravice, njegov sin Štefan, imenovani István Lindvai, pa je grad spremenil v strateško mejno utrdbo.

Vnuk Nikolaj, Ladislavov sin (ki ga je Janez Aquilla naslikal v turniški cerkvi), je 1398. leta kralju odrekel pokorščino in župnikom na svojem posestvu prepovedal sodelovati z zagrebško škofijo. Ta portret je edina ohranjena podoba rodu.

Čudne, usodne povezave Hunyadyjevega in Bánffyjevega rodu bi lahko postavili ob bok marsikateri zgodovinski povesti, saj je polna sovraštva, intrig, umorov in ljubezni. Pal Bánffy, mračen in zahrbtnen lik svojega časa, privrženec nemškega cesarja Friderika, je leta 1457 skupaj z Grisko, Turuczjem in češkim vitezom Lambergerjem na Budimu v kraljevem imenu ugrabil Ladislava Hunyadija, sorodnika, varovanca grofov Celjskih, pretendenta za madžarski prestol, ki so ga brez sodbe obglavili, mladega Matyasa Hunyadyja pa odpeljali v ujetništvo na praški dvor. Pal je iz lendavskega gradu odhajal na roparske in morilske pohode nad Hunyadyjeve privrženice in ni bil milosten niti do najstarejše opatije v Zalaváru.

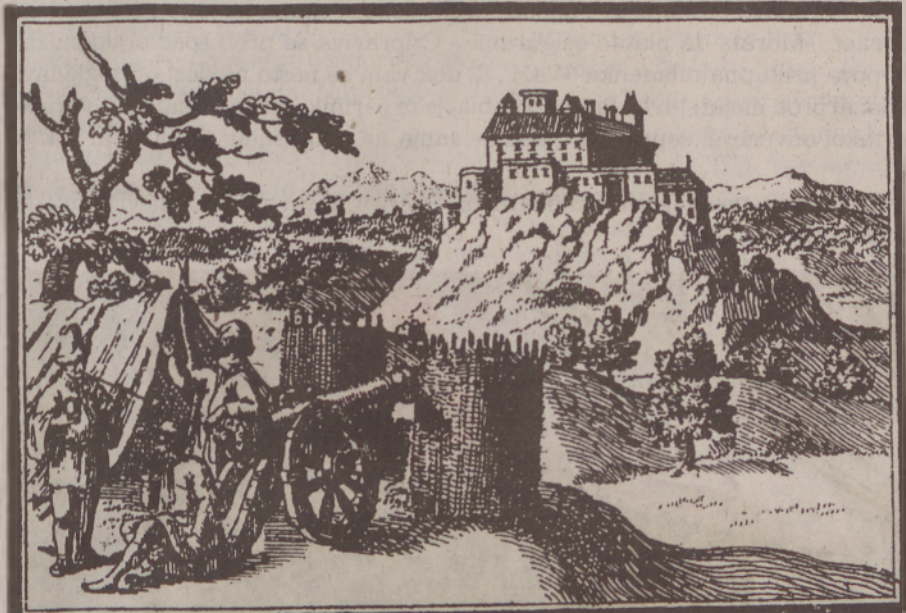
Neaplejska nevesta v Lendavi

To je mračni del zgodbe o dveh družinah, nadaljevanje pa je bolj romantično in prepleteno z legendami in tako je tudi življenje Matija Corvina, kralja Matjaža, velikega pravičnika in

NEZNANA, ZAMOLČANA, POZABLJENA PRETEKLOST

še večjega renesančnega ljubitelja nežnega spola. Po dvajsetih letih, ob ustoličenju mladega kralja, so šle stare zamere v pozabo, in ko je ovdovel kralj pozneje v neapeljski princesi Beatrix našel drugo izvoljenko, je njeno spremstvo iz Italije na Budim zaupal svoji materi Erzsebet Hunyady ter lendavskemu grofu Nikolaju Banffyju. Jeseni, 25. novembra 1476. leta, je neapeljska nevesta prispela v Lendavo, kjer jo je sprejela po svoji lepoti daleč znana graščakinja

cerkev preuredil po pravilih nove vere ter v osebi Györgya Orbona Racza pridobil prvega predikatorja. Štefanov sin Nikolaj, mož trdne kalvinistke Oršle Zrinjski, je v Lendavo poklical tiskarja Rafaela Skizetuskeg, znanega pod psevdonimom Hoffhalter, ki je izdal v letu 1573 dve knjigi izpod peresa predikatorja Györgya Kulcsarja. Prva govori o pripravi na smrt, druga pa je dialog med grešnikom in hudičem. Lendavski ediciji veljata v Zalski županiji za prvi tiskani knjigi v madžarskem jezi-

Srednjeveški – verjetno Banffyjev grad v Lendavi

Margit iz Sagane, žena Nikolaja Banffyja. Le šest let pozneje, poleti, pred odhodom v turške boje, je kralj Matjaž nastanil v Dolnji Lendavi svojo znano »črno vojsko«, sam pa je preživel prijeten dan z Margit. Spomin na idilo ohranjata ljudsko izročilo in ime izvira v Csipkesu, v Dolgi vasi, kamor sta se kralj in gostiteljica odpravila na lov. Po izročilu je divji merjasec napadel grofico, rešil pa jo je nihče drug kot sam kralj Matjaž, ki si je v bližnjem izviru izpral rane.

Stvarni dokaz Matjaževega obiska 28. avgusta 1480. leta v Lendavi sta dva zapisana ukaza za mesto Bratislavo, opremljena s kraljevim podpisom, pečatom in oznako kraja nastanka.

Držal je obljubo

Janez Banffy, sin Margite in Nikolaja, je 1526. leta, preden je odšel v bitko pri Mohácsu, prisegel, da bo, če se bo srečno vrnil, svojemu zavetniku sv. Janezu v čast zazidal cerkev in samostan. V usodni bitki je dvatisočglava turška vojska sultana Sulejmana premagala Madžare, Banffyju namenjena turška sulica pa je zadela njegovega konja, zato mu je pribočnik odstopil svojega. Tako se je grof rešil. V zahvalo je od Turkov odkupil svojega slugo in za srečno vrnitev dal zgraditi cerkev in samostan pri Dolgi vasi, na območju Hriba svetega Janeza.

Čeprav z druge strani, vendar hkrati s Turki je v naše kraje prihajala nova vera. Po smrti svojega očeta, vernega katoličana, je na lendavskem gradu zagospodaril 12-letni Štefan Banffy, ki je kmalu prestopil na stran protestantov in očetovo katoliško

ku, istočasno pa tudi za prvi nabožni protestantski knjigi, tiskani na ozemlju današnje Slovenije. Janž Mandelc je dve leti po izidu lendavskih knjig, leta 1575, v Ljubljani ustanovil prvo tiskarno in natisnil Dalmatinov slovenski prevod svetopisemske knjige.

Po zatonu reformacije je založništvo na lendavskem območju zamrlo za tristo let. Poznejši poskusi, hotenja in sklicevanja na slavno preteklost, razen tiskarne Balkanyi, so zamrli v kali.

Izginila obelisk in dnevnik

Lendava, nekoč z južne strani varovana z močvirjem, je leta 1600. in 1603. leta blestela v turških bitkah in grof Kristof je obranil svoj grad. Potomcem naj bi o slavi pričal obelisk na mestu, kjer danes sameva nekdanja kavarna Krona, a kaj, ko so ga vrli narodnjaki že pred dvesto leti odpeljali na Budim in je najbrž obležal v kakem muzejskem skladišču. Čeprav sta mu ženi rodili 12 otrok, od tega pet sinov, je slavna Banffyjeva rodbina leta 1644 s Kristofovo smrtjo po moški strani izumrla. Kmalu po tem je izginil še slavni Banffyjev dnevnik, ki so ga rodevi pisali od 15. stoletja dalje. Po mnenju mnogih je tu skrit ključ o grajskem mitu Mihaela Hadika, a to je že druga zgodba. Na mestu, kjer so 1284. leta prvi Haholdi zgradili svoj grad, je knez Esterhazy v čast Leopoldu Habsburškemu sezidal drugega. Po zatonu Banffyjevega rodu je Dolnja Lendava izgubljala svoj pomen, saj so poznejši lastniki – Nádasdyji in Esterházyji – živeli drugod, grad in posestva pa so upravljali najeti uslužbenci.

In sedaj bi moral slediti moralni nauk. Pa ga ni.

Ella PIVAR

Nepozabben

Maturitetna slovesnost ob največji piramidi, na kateri ameriški veleposlanik Zarja izroča diplomo. Dekleta so bila oblečena v enaka bela, fantje pa v rdeča oblačila. Bilo jih je okrog 120 maturantov.

dogodek pred piramido

Sobočanka Zarja, ki je maturirala v Egiptu

Kdo je Zarja? Najbrž bo najbolje, če jo predstavimo kot vnukinjo pisateljice Karoline Kolmanič, ki je bila v otroštvu doma v Lomanošah, svoj drugi stalni dom pa si je ustvarila v Murski Soboti. Njeni znanci vedo, da ji je ime tudi Medora, da je bil njen oče v diplomatski službi v Egiptu, da je bila tamkaj šest let tudi ona ...

Ko so lahko vrgli kape v zrak

Med najlepšimi trenutki, ki jih je doživela v egiptovski prestolnici Kairo, je bila slovesnost, na kateri je prejela maturitetno diplomo. Tam je namreč končala dva razreda osnovne šole – prvih šest razredov je obiskovala na OŠ I M. Sobota -, nato pa še mednarodno (ameriško) gimnazijo.

»Ja, konec srednje šole, to je dan, ko so nam podelili maturitetne diplome, je bil res enkrat. Slovesnost je bila pri največji piramidi, na njej pa so sodelovale tudi znane osebnosti, kot na primer ameriški veleposlanik v Egiptu. Najprej smo poslušali njihove nagovore, nastopal je šolski pevski zbor, nato so nam podelili diplome, ob koncu pa smo vrgli skoraj vsi naenkrat v zrak kape, in to je pomenilo, da je matura res za nami. Korakanja po ulicah tam ni. Prej pa smo imeli maturantski ples brez staršev in brez obreda, kot je to pri nas.«

Na maturi so imeli šest predmetov, od tega sta bili za vse obvezni angleščina in matematika, prav tako obvezno pa so si morali izbrati po en predmet iz družboslovja in naravoslovja pa še en jezik in en izbirni predmet.

Na gimnazijo, ki jo je obiskovala Zarja, so bili vpisani dijaki iz šestdesetih različnih držav, med njimi tudi nekaj domačinov. Strahu pred ocenjevanjem skoraj niso poznali, saj so profesorji iskali pri njih znanje in ne neznanje. Spodbujali pa so jih s pohvalami in pozitivno kritiko.

Učitelji so imeli dolžnost, da so tistemu, ki je manjkal pri urah, snov posebej razložili.

Sedaj študentka na Dunaju

Zarja se je medtem preselila na Dunaj, kjer študira program eko-

nomije (»biznis«) in ima tako rekoč že pogoje za vpis v 2. letnik. Predavanja potekajo večinoma v angleščini in Zarja pravi, da je študij zelo zanimiv, ker gre za mednarodni program, en semester pa imajo obvezno prakso ali izobraževanje v drugi državi. Mogoče bo nadaljevala študij v Londonu ali New Yorku. Po končanem izobraževanju pa bi se rada zaposlila v kakšni neprofitni mednarodni organizaciji, kot je na primer WTO. Če pa ji to ne bo uspelo, razmišlja o zasebnem delu v domači pokrajini, vsaj nekaj časa.

Jože Graj

Zarja s slavnostno maturantsko kapo. Trak visi najprej na desno stran, ko pa je razglašeno, da so maturirali, ga premestijo na drugo stran in kape vržejo v zrak. To je finale.

**Dušan
Radič-
Vanek**

Zelo rad potujem, spoznavam ljudi in kraje. Največja želja je, da bi obkrožil svet na dveletnem potovanju z jadrnico.

Beograd ima nekaj tisoč "kafan". Na Knez Mihajlovoj je najbolj znana in draga gotovo "Ruski car". "Kafa" stane za njihove razmere astronomskih 60 dinarjev = 2 Marki.

V Beogradu je že okoli 4000 Kitajcev. Ukvarjajo se izključno s trgovino. V Novem Beogradu so zasedli celo ves stanovanjski blok.

PA VI STE

V nedeljo se dogovoriva. Greva v Beograd. Za konec tedna.

Peljala sva se po nekdanji Cesti bratstva in enotnosti in ugotavljala, da na Hrvaškem Beograd enostavno ne obstaja. Več metrov velike table označujejo le, da se peljeva proti Lipovcu. Kakšen Lipovac, se sprašujeva. Kje je tabla proti Beogradu? Hrvaško prevozi v dobrih štirih urah. Promet je čedalje redkejši in ga dobrih 10-15 kilometrov pred mejo enostavno zmanjka.

Z mešanimi občutki se peljeva po zadnjih kilometrih Hrvaške. Pripeljeva se do meje med Hrvaško in ZRJ. Poleg naju je na carini le še neki avto z avstrijsko registracijo. Zdolgočasen hrvaški policist vpraša: »A šta čete tamo?« seveda misli Jugoslavijo. »Poslovno,« mu kratko odvrneva. Skoraj kilometer nikogaršnje zemlje prevozi zelo počasi. Jugoslovanska meja.

Na meji zagledava BMW z zagrebskimi tablicami. Spredaj sedita gospoda srednjih let, na zadnjem sedežu pa vsaj trikrat mlajša plavalaska. Vsi besno telefonirajo. Kaže, da jih ne pustijo v Jugo.

»Dobar dan.« Predava potna lista. Jugoslovanski policist nama ju vrne po dobrih 10 sekundah, rekoč: »Morate da platite osiguranje.« Odpraviva se proti špedicijski službi. »150 mark,« pove prikupna mladenka. »Važi, al dok vam se neшто ne desi.« Spogledava se in greva nazaj proti mejni stavbi. Pri avtomobilu je že carinik. »Idete na sajam?« vpraša.

»Da,« mu takoj odvrneva, čeprav se nama še sanja ne o kakšnem sejmu. Carinik še doda:

»Vi, Slovenci, vi odma navalili.« Verjetno misli na dogovor, ki sta ga pred dnevi podpisali Slovenija in Jugoslavija.

Nekoč znano zbirališče rokerjev "KOLARAC" danes žalostno čaka redke goste.

Veliko ljudi stika po smeteh. Mogoče pa je le kdo odvrgel še kaj uporabnega ali užitnega. Drugače pa je Beograd neverjetno umazan. Čiste so samo glavne ulice.

VIKEND U BEOGRADU

Center Beograda je poln grafitov. Poleg protivojnih pa kraljujejo grafiti z njihovim odličnim smislom za humor. Tako se na generalštabu, ki ga je med bombardiranjem NATO "zmanjšal" za dobrih 5 - 6 metrov z meter velikih črk lahko prebere: ISPOD VOJNIČKOGA ŠLEMA NITI TRUNKE MOZGA NEMA.

Priročna bencinska črpalka pretihotapljenega bencina na stari zastavi 1300. Cene: Super: 36 DIN, DIZEL: 35,60 DIN. V dvomilijonskem Beogradu si nedolgo tega dobil neosvinčeni benzin na 5 bencinskih črpalkah.

»STRANCI«

JUGOSLAVIJA – ZEMLJA PONOSNA IN PRVIH 20 KILOMETROV IZUMRLA

V Jugoslaviji sva. Povsem sama na štiripaso-
sovnih avtocesti se peljeva dobrih petnajst
kilometrov. Gledava naokrog in opaziva, da
je nekdo potreboval avtocestno ograjo.
Ponekod manjkajo celo stebri. Posledica
tega je polno razpadajočih trupel živali, ki
so jih povozili kdove kdaj. Napis ob cesti –
Ruma. Srečujeva prve avtomobile. Naen-
krat pa šok. Čedalje večji se pred nama
pojavi traktor s prikolico – iz nasprotni
smeri. Še dobro, da vozi po odstavnem pasu.
Huh. Cestninska postaja. Napisano je 30
DIN – ena marka. Nasmehneva se.

»15 maraka,« pove. Kako 15 mark, če piše
30 dinarjev? »Pa vi ste stranci,« nama
razloži. Dobiva celo račun.

Čez dobro uro sva v predmestju Beo-
gradu. Na dogovorjenem mestu naju čaka
najina »veza«.

Iz golfa izstopita Črnogorca. Stari
prijatelj Blagoje in njegov prijatelj z velikim
»P«. Prijatelj je namreč velik 2 metra in 10
centimetrov. »Ajde, da nešto popijemo.«
Pripeljemo se v Novi Beograd. Blagoje
pove: »Ajde ga vi stavite u ovaj prolaz. Ja
ću ga za vama.« Koga, da stavimo, se
sprša. Blagoje vstopi v bližnjo trgovi-
no. Čez nekaj sekund se vrne v spremstvu
mladeniča. »Ovaj će da pazi na avto.«
Gremo v gostilno. Razložita nama, da v
Beogradu potrebujejo za odtujitev avto-
mobila dobrih 30 sekund. Pivo nama nekako
ne teče po grlu. Pogovarjamo se o tem in
onem. Naenkrat naju vprašata: »Imaš li ti
kasko za avto?« Takoj pogledava skozi okno.
Avto je še vedno tam. »Samo se šalim,« se
smeje najin črnogorski prijatelj. Nama ni
preveč do smeha.

»Samo nas vi sledite.« Mislim sem, da sem
prometni kaos že doživel, ko sem bil v Is-
tanbulu. Kakšna polna črta, kakšna omeji-
tev hitrosti? Od vseh cestnoprometnih pravil
upoštevajo motorna vozila le rdečo luč.
Peljemo se mimo generalštaba jugovojске.
Dobrih 7-8 metrov zgornjega dela stavbe
enostavno ni več. Darilo NATA. Kot iz sanj
se zdi grafit na steni. Piše namreč: »Izpod
vojničkoga šlema niti trunke mozga nema«.

ROLCE ROYCE IN »NEMA DINARA«

Pripeljeva se v hotel Slavija lux prav v
središču Beograda. Izredno prijazna

»Lahko menjam 50 mark?« sprašujem.
»Nema dinara – bila je plata,« odvrne.
»Nema dinara« v banki. Kaj hočeva, »nema
– nema«.

KO SE »JEBE« NA KNEZ MIHAJLOVOJ?

Prideva do Knez Mihajlove. Preseneti
naju izredna čistoča. Lačna sva. Pljes-
kavica – velika 55 DIN piše. 190 tolarjev.
Življenje se nama zdi takoj lepše. Vse-
povsod so postavljene stojnice. Kitajci
prodajajo vse, kar ti srce poželi. Nekdo
prodaja čokolado Milka. Drugi spet no-
gavice. Tretji nekoč svetovno znane pu-
loverje Sirogojno po 50 mark. Glavne pa
so stojnice s CD-ji. Vse seveda ilegalno,
presneto. Ruska pripadnika KFOR-ja
barantata za nov CD skupine U2. Cene:
MUZIKA – DOMAČA 150 DIN, STRANA
90-120 DIN. Avtorske pravice še niso prišle
do Beograda.

Zaslišiva glasno lajanje. Trije psi se
ravsajo za košček pomfrita, ki je nekomu
padel na tla.

Sama kost in koža jih je. Malo naprej
majhen mešanec neuspešno naskakuje
nekoč lepo kokeršpanjelko. Prav v središču
Beograda. Nihče se ne zmeni za pasje
življenje.

Prideva do velike »Gradske knjižare«. V
izložbi zagledava sliko ene najbolj znanih
jugoslovanskih slikark Olje Ivanicki. Ga-
lerija je v kleti. Gospa v škornjih, ki pomni-
jo še neuvrščeno Jugoslavijo, naju sprva
premeri od nog do glave. Ne more verjeti,
da sva tam. »Vi ste prvi ljudi, koji su ušli u
poslednje 2 sedmice,« nama razloži. Ja,
koga pa zanimajo slike v teh časih. Gos-
pode v črnem z obilico denarja gotovo ne.

Zazeliva si »kafe«. Vstopiva »Kod ruskog
cara«. Pri sosednji mizi sedijo stalni gostje.
Povprečna starost 75 let. Vname se ostra
debata o Miloševiću in Koštunici. Raz-
deljeni so na pol. »Isto sranje,« pravi za
Koštunico sivolasi gospod. »Milošević je
izdo Srbiju,« mu odgovori nasproti sedeči.
»Za šta smo se borili?« Opaziva, da imajo
pred seboj skoraj vsi kozarce z navadno
vodo. Ko plačujeva, nama postane jasno,
zakaj. Dve »kafe« 120 DIN – 4 marke. Pri
njihovih pokojninah si seveda ne morejo
privoščiti čisto navadne »kafe«. Kdove
kolikokrat so tako sedeli v soboto dopoldan
in reševali Jugoslavijo. Pri drugi mizi sedita
dva moška, oblečena v črno. Nenehoma
telefonirata. Z roko si zakrivata usta.

Skoraj
trinajstletna
vladavina
Slobodona
Miloševića in
njegove
nacionalistične
politike je veliko
prebivalcev
Jugoslavije
pripeljalo na
rob propada. V
Beogradu je
tudi veliko
število
brezdomcev, ki
so pribežali od
kdo ve kod.

študentov. Dva »goluba« – odletela sta oba.
V gostilni ni niti enega gosta. Vstopiva v
»Tri šešira«. Pritajena svetloba in prijetna
toplota. Pet glasbenikov igra starogradske.
Naročiva spet »pljeskavice«, tokrat na
»kajmaku«.

Pogledava naokrog. Gostje so Kitajci,
švedski zakonski par, družba Črnogorcev
ter še dva Črnogorca za najinim hrbtom.
Starejši in spet eden v črnem. Čez čas si
naročita glasbenike, da jima igrajo pri
mizi.

»Nemoj dušu da ti izvade,« v črno oblečen
govori starejšemu. Ta iz žepa vzame sto
mark in jih zatakne za strune violine.
Glasba postaja vse glasnejša. Iz večje
družbe

Črnogorcev se h glasbi primaje de-
belušen možakar. Pozna gospoda v črnem.
»De si mi?« se začneta prav strastno
poljubljati. »Jes li kupio onaj hotel?« Hotel?
No, lepa družba. Počasi se nama svetlika,
kdo so možje v črnem. Dobiva pleskavice.
Kar topijo se v ustih. Natakariji so skorajda
neslišni. Po vsaki pokajeni cigareti nama
zamenjajo pepelnik. Vstopi mlajša družba.
Natakarija sta že pri vratih. »Nažalost,
izvinite, sve je puno,« jim razložita, čeprav
je v gostilni prostora vsaj še za 50 ljudi.
»Bolujem ja, boluješ ti,« igrajo. Tudi naju
prevzamejo zvoki vsem znane melodije,
besedilo pa kričimo največkrat, ko ga
imamo pod kapo. Starček si briše solze.
Uspelo jim je. »Izvadili su mu dušu.«
Zaigrajo še neko rusko. Plačava. Za vse,
kar sva pojedla in popila, 24 mark. Dava
30. Oblačijo naju in brišejo nevidni prah z
najinih plaščev.

Pri odprtih vratih butne v naju košava.
Hitro naju mine želja po pešačenju na
ničjak prijetnem vetru.

V trgovinah dobiš skorajda vse. Zaradi nizkih plač,
povprečno zaslužijo v Jugoslaviji 80 nemških mark
mesečno, pa v nobeni trgovini ni veliko kupcev. Cene
osnovnih živil so približno za polovico nižje kot v Sloveniji.

Taksi, taksi. Ustavi dvajset let stara
stoenka. »Do Slavije.« Za dva kilometra
plačava 35 dinarjev – 120 tolarjev. »Duva,
jel duva,« je vse, kar pove taksist. »Kje lahko
zamenjava marke?« vprašava receptorja.
»Može kod mene,« se odpravi po kuverto
nekam tja nazaj za recepcijski pult. Dobil
je plačo.

Za petdeset mark nama odšteje skoraj
tri četrt kupčka, ki ga je dobil ta dan. Čez
cesto je stari hotel Slavija. Odpraviva se v
casino.

Na vratih spet možje v črnem. Hitro
nama povedo: »Izvolite obesiti vaš kaput.«
Pod plaščem bi lahko skrivala marsikaj.

Pri prvi mizi 6 Italijanov pokriva z žetoni
prav vsa polja na mizi za ruleto. Nekaj
domačinov – seveda v črnem – nervozno

prestopa za najinim hrbtom. Ne, to ni za
naju. Na hitro popijeva odlično »kafu« in
se odpraviva spat.

Zjutraj se odpraviva na zajtrk. Seveda v
prithičje. »Na osmom katu je blagovaonica.«
Vsa v steklu, da si lahko razgledaš Beo-
grad.

Satelitske antene na strehah, na ne-
katerih pa čisto prave nadzidave. Beo-
grajčani so znani kot zelo iznajdljivi ljudje.
Na strehah obstoječih blokov in hiš so si
zgradili nova stanovanja. Prepoznaš jih po
tem, da so čisto vsa brez fasade. »Ko te pita
za dovoljo? Koja bre dovolja? Jebeš
dovoljo.«

A, VI STE STRANCI!

Spet sva »u prizemlju« in plačujeva
račun. Lahko s kreditno kartico? Nemože,
samo »keš«.

Sobo sva si rezervirala že pred dnevi, po
telefonu, s ceno 90 mark za dve osebi.
Receptor pove: »333 Marke.« Koliko? 333
mark. Kako 333 mark, midva sva re-
zervirala sobo za 90 mark. »Pa da, al to
važi za domače goste, a vi ste stranci,« naju
pouči receptor. »Stranci« torej, ja, mogoče
sva pa res »stranca«. Titova Jugoslavija se
mi zdi vesoljna leta daleč.

»Dečko, dečko,« kliče receptor pos-
treščka. Šestnajst, sedemnajst let mu je.
Obloži se z najino prtljago in vsi skupaj
gremo proti garaži. Ne moreva verjeti
svojim očem, opran avto naju čaka pred
rampo.

Ne morem si kaj, da nebi vprašal »deč-
ka«, čigav je bel rolce royce. »A taj, pa od
nekog slikara, «Tice» dao direktoru neke
slike, pa sad tu može da parkira.« V žep
mu stisneva 100 dinarjev.
Ves sijoč vpije za nama:
»Đodite opet!«

Čez petnajst minut sva
na »avtoputu« proti Zag-
rebu. Na to naju opozar-
jajo velikanske table. No,
vsaj Srbi niso pozabili, da
Beograd obstaja.

»OČEMO KAZNU, IL OČEMO ZA PIČE?«

Plačujeva »drumarino«,
tokrat s pripravljenimi 15
markami. Spet sva edina.

Čez petdeset metrov naju ustavijo policisti.
»Dobar dan, vozačku i osiguranje molim.
Jel imaš ti trokut?« »Imam.« »A šlep sajlu.«
»Imam.« »A prvu pomoć?« »Imam.« Ni se
mu izšlo.

Poskuša drugače. »Jel znaš, koliko je
ovde ograničenje?« »Šestdeset.« »A ja sem te
uhvato na radar, da si išo 105.« O kakšnem
radarju ni ne duha ne siuha. Še Schu-
macher se ne bi sramoval takšnega pos-
peška na razdalji 50 metrov. Z desno roko
nakaže: »Očemo kaznu, pomoli levico, il
očemo za piće, nakaže z desnico.« Izbereva
seveda »piće«. Dava zadnjih 100 dinarjev –
300 tolarjev. »Dobro, biće za dve kafe,« se
mu ustnice razležejo v nasme. »Al nemojte
prebrzo,« še doda. Adijo Beograd, adijo
Jugoslavija.

БИКЕНА У БЕОГРАДУ

receptorka nama razloži, kje je vhod v
garažo. V garaži pa presenečenje. Por-
scheji, mercedesi, takoj pri vходу tudi
ferrari in za finale še bel rolce royce – silver
shadow. Vsi seveda z beograjskimi tab-
licami. »Pustite nam ključeve, znate, gužva
je, pa jih mi predstavljamo,« pove človek pri
rampi. Postane nama rahlo vroče. Po
opravljenih formalnostih se odpraviva
proti srcu Beograda. Ko ostaneva sama,
čakajoč na zeleno luč na prehodu za pe-
šce, ugotoviva, da nisva »odavde«. Ali so vsi
»farbenblint« ali pa rdeča za pešce eno-
stavno ne velja. Greva mimo McDonald'sa.
Spet grafit: »Bolje tvrd k...c nego mek
Donalds. Humora v Beogradu nikoli ne
zmanjka. Vstopiva v ogromno banko. Za
pultom sedi priletna gospa s cigareto v
ustih: »Kje lahko zamenjam marke. S
pogledom me usmeri na drugo stran.

Stopiva nazaj na Knez Mihajlovo.

Versacejev butik nasproti »Ruskog cara«. Cen v izložbi seveda ni. Kdo kupuje pri
Versaceju?

Pri povprečni plači 80 mark je v trgovini
kar nekaj ljudi. Moška v črnem in dve
lepotici.

»NEMOJ DUŠU DA TI IZVADE«

Mrači se. Greva na večerjo. Peš se
odpraviva na Skadarlijo. Pri volvu tuje
registracije, ki ima polomljeni vozniško in
sovoznikovo šipo, lastnik razlaga poli-
cistom, da ga ni bilo samo pet minut. Tokrat
si je nekdo zaželel samo glasbe – avtoradio
iz volva je zamenjal lastnika.

Prideva do Skadarlije. Na cesti srečava
le razposajeno skupino, najverjetneje

Peterka v muzeju,

da o Žoržu ne

Ko so si letošnji Prešernovi nagrajenci šele loščili čevlje za večerno slovesnost, nekateri navadni, vendar pošteni občani pa morda šele razmišljali, ali bodo šli v svoj kulturni hram in tako počastili dan Prešernove smrti ali pa bodo to opravili kar doma, pri televiziji, se je na dvorišču soboškega gradu zbrala neobičajna skupinica ...

Če so lahko nekoč za to mizo v tej sobi sedeli grofje Szaparyji in njihovi gostje, potem lahko tudi Penovi križankarji. Janez Balažic drži v roki palico, ki jo je nekoč uporabljal grajski lakaj. Ob prihodu gosta v dvorano je z njo dvakrat udaril ob tla in glasno napovedal ime prihajajočega.

Ali je lahko brezplačna vstopnica za ogled muzeja nagrada? Ali bo tistega, ki prejme takšno nagrado, to razveselilo ali razjezilo? Ali bo tisti, pogojno mu recimo nagrajenec, prišel na dogovorjeni kraj ali pa bo telefoniral in Irmi rekel, naj vrag vzame vas in vašo nagrado? Približno take misli in vprašanja so se mi pletla po glavi, ko sem šel proti soboški graščini in si mislil svoje o Irmi in njeni ideji, da bomo dali reševalcem Penove novoletne križanke za nagrado ogled muzeja in kosilo. Ob nagrajencih naj bi se zastonj najedli tudi mi - Penova trojka.

razume, in kot smo pozneje družno ugotovili, je to tudi Žorž, pardon, Janez. Iz njega so kar vreli podatki in nasploh znanje o našo pokrajini, in nam je tista dobra ura, ki smo jo prebili v muzeju, minila kot bi trenil.

Za začetek nas je odpeljal pred glavni vhod in nam ob gledanju znanega renesančnega portala na kratko orisal zgodovino

pradomovini, nekje ob Dnjepru, ko so tukaj že hodila razna plemena, barbari in vojske. Zanesljivo takrat tukaj ni bilo prijetno živeti. Ali po slabih 2000 letih, z azilanti, ne doživljamo nekaj podobnega in v milejši obliki, kot se je dogajalo v naši pokrajini takrat?

Potem, nekoč, so prišli Slovani. Eni so postali Preleki, drugi Prekmurci. Nakit,

govorimo

Marija Zver: Lepo, da je obisk organiziran ravno v času kulturnega praznika. Nikoli še nisem dobila nagrade. Takšne pa sploh ne. Končno je to reklama tudi za muzej. Soboški muzej primerjam z Velenjskim, ki ima ravno tako ambicije, da bi postal evropski. Tudi tam se najprej srečaš s človekom. Tukaj z ljudmi, kot jih je zaznal in ovekovečil Jože Kološa, tam z Aškercem.

Brigita Györek: Izžreban je bil moj oče, jaz ga samo nadomeščam. Prvič sem videla okrasne srebrne obročke, ki so jih izkopali pri veržejski železniški postaji. Kmalu si bo morala muzej ogledati vsa družina.

Svetlana Oletič: Zanimiva muzejska zbirka, ki bi si jo morali ogledati vsi učenci s tega območja.

Miran Kolerič: V tem gradu in tako tudi v muzeju sem prvič in sem prijetno presenečen. Vodnika po muzeju z znanjem toliko podatkov sem z zanimanjem poslušal.

Marina Huber: Danes mi je bilo prijetno. Križanko sva reševali z mamo. Prvič sem imela srečo, da sem prejela nagrado. Kar dobra nagrada!

Vlado Časar: Bil sem že v mariborskem muzeju, v soboškem doslej še nisem bil. Rešujem križanke v Vestniku in Nedeljskem. Zanimiva in izvirna nagrada, ki mi bo ostala v spominu.

so tu zaradi tega in tega. Videti je bilo, kot da se že dolgo poznamo. In ker se je pojavil tudi višji kustos za umetnostno zgodovino Janez Balažic, smo lahko začeli. Opravičil sem Irmo, ki je morala nujno v Ljubljano (česar bi prav ona morala biti prva tukaj), in predstavil našega vodnika po muzeju. Predstavil sem ga kot Žorža, kot ga pač kličejo znanci in prijatelji, vendar me je takoj popravil, da je Janez, Žorž pa je ostanek iz študentskih časov. Strokovnjak je tisti, ki se na svoj poklic dobro

gradu in ime mesta Murska Sobota. Tudi ta del zemljišča, na katerem danes skoraj ne moreš parkirati, poleg tega pa ga ves čas, enkrat tukaj, drugič tam, prekopavajo, se je nekoč imenoval Bel Mura. Tako je zapisano v nekem sodnem dokumentu iz začetka trinajstega stoletja. Med zanimivim Žorževim predavanjem sem gledal po soboškem parku. New York ima centralni park in Murska Sobota tudi, je rekel Žorž. Vsako mesto ga nima. Na to smo lahko ponosni. Prijetno toplo je bilo in navkljub zgodnjemu datumu je bilo čutiti, kot da smo na začetku pomladi. Stari hrasti so bili videti, kot da se bodo zdaj zdaj preoblekli v zeleno.

Žal smo se iz pomladi kaj hitro povrnili v zimo. V muzeju ne kurijo in mraz, ki so ga vso zimo vsrkavali debeli zidovi, je zdaj spet silil ven, med nas. Če Janez (Žorž) ne bi bil tako zanimiv, bi si kaj hitro skrajšali ogled in bivanje med eksponati.

V isti muzej lahko greš večkrat in vedno najdeš ali vidiš kaj novega. Ugotoviš, da so po svoje v prazgodovini težko živeli. Televizije in bojlerja na primer niso imeli, to pa je bilo slabo. Dobro pa jim je bilo, ker jim ni bilo treba biti že ob sedmih v službi, in so se lahko, oviti v tople kožuh, na dolgo in široko pretegovali v kolibi iz vej in blata, ki je kar nazorno prikazana v sobi, ki predstavlja pradavnino.

Rimljani v teh krajih (če se primerjamo s Ptujem) niso bivali ravno pogosto. Bili pa so, tukaj, saj je ena glavnih cest potekala ravno tukaj, in kakšen nagrobni spomenik nam lahko pove, da so bili med njimi tudi premožni. Naši predniki Slovani (če to niso bili Veneti) so se še mirno gibali v svoji

najden v Veržeju, nam pove, da so Slovanke »Prlečke« lepo skrbele za svoj videz, lonček iz Sela pa, da Slovani - Prekmurci niso bili žejni. Žorž govori, govori, mi poslušamo in gledamo ...

Turki so prav zanimivo prikazani s svojim šotorom vred. V tem času je pokrajina že dobro razvita, stojijo cerkve, prihaja reformacija, tukaj so napisane prve knjige, pride in tudi odide prva Jugoslavija pa druga ...

Na koncu pa je prišla, za mene, dokaj žalostna ugotovitev s še bolj žalostnim vprašanjem: Ker so v muzeju razstavljeni predmeti, ki so spremljali mojo mladost, ali tudi sam spadam v muzej?

Jožef Maria R.

Kustos za umetnostno zgodovino v soboškem muzeju Janez Balažic - Žorž v elementu. Podatke o zgodovini naše pokrajine je nizal, kot da bi jih stresal iz rokava.

Reševalci - nagrajenci Penove novoletne nagradne križanke (od desne proti levi): Svetlana Oletič iz Male Nedelje, Vlado Časar iz Adrijanec, Miran Kolerič iz Apač, Marina Huber iz Kuzme, Brigita Györek iz Murske Sobote, Jožef, Janez Balažic - Žorž, Marija Zver iz Dokležovja in Bojan od Sijoga Vreja.

Kulturniki

Kdo pa so ti mladi fantje?

Na fotografiji, ki nam jo je za objavo posodil Štefan Čer, ki je takrat vozil tovornjak na sliki, je del kulturniške skupine, ki je delovala na območju takratnega murskosoboškega okraja. Na hrbtni strani je z nalivnim peresom napisan datum (verjetno dan, ko je nastal posnetek): avgust 1945. S kemičnim svinčnikom je še pripisano: I. gledališka skupina v Prekmurju po osvoboditvi.

S pomočjo Štefana Čera, ki je obiskal Slaveka Horvata iz Murske Sobotice in tam zvedel dodatne podatke, smo prišli do Edvarda Gregoriča, člana te skupine, ki zdaj živi v Ljubljani. On nam je dal podatke o delovanju skupine in imena oseb na fotografiji (od leve proti desni: Štefan Čer, Vlado Veble, Mirko Lah, Mira Tratnik, Cvetka Jezovšek, Nikolaj Lanjšček, Edvard Gregorič, Janko Kukel in Tine Horvat. Oseba, ki sedi na tovornjaku poleg Edvarda je Karel Karas - Kara, spremljevalec. Na fotografiji ni vseh članov. V skupini je delovala na primer tudi Olga Rusanov.

Skupina je nastopala ob praznikih v Murski Soboti v sokolskem domu, na Tišini v starem gradu, v Gederovcih, pri Gradu, v Beltincih, Turnišču, Martjancih, v Petrovcih in okoliških vaseh itd. Publika je bila s programom več kot zadovoljna.

Za plačilo so se lahko dobro najedli iz paketov UNRRE.

Režiser je bil študent Milan Puncer, ki je imel, kot nam je povedal Edvard Gregorič, v

kulturniški skupini največ umetniške žilice. V programu so bile poleg recitatorskih in pevskih točk tudi plesne in celo baletne točke. Program je trajal približno eno uro. Dvoran je bilo malo, zato so v glavnem nastopali po skednjih in nastope načrtovali tako, da so tam, kjer ni bilo elektrike, začeli še pred nočjo.

Prevoz - odprti tovornjak - so dobili na okraju ali so ga posodili privatniki.

Recitali so Karla Destovnika - Kajuha, Otona Župančiča, Prešerna. Niso pa takrat recitali ruskih pesnikov. Himne takrat še niso poznali, potem pa so jim iz Trbovelj poslali ploščo s himno, ki so jo vedno zavrteli pred začetkom programa. Pri organizaciji sta jim s kakšno besedo podpore pomagala takratna županja Kocmurova in sekretar Janko Liška pa tudi inž. Mesarič in Jože Zrim - Pepi.

Kulturniška skupina je bila ustanovljena neposredno po vojni, razpadla pa leta 1946, ko so se razmere po osvoboditvi nekoliko umirile in so nekateri člani odšli študirat ali so se priključili mladinskim delovnim brigadam. Ena od mladinskih brigad je takrat postavljala industrijski tir na železniški postaji v Soboti.

Vabilo lastnikom starih fotografij

Vabimo lastnike starih fotografij, da nam jih z opisom oziroma kratko vsebino pošljejo na naslov: Vestnik - PEN, Ul. arh. Novaka 13, Murska Sobota. Poslano bomo honorirali, slike pa vrnili.

Od 22. februarja do 29. marca

HOROSKO PEN

Pripravlja: Agencija Hogod

za mlade od 6. do 96 leta, ki priznavajo ljubezen

OVEN

(21. III. - 20. IV.)

Začenja se obdobje, ko imate vse možnosti, da se vroče zaljubite. O trajnosti te ljubezni zaenkrat še ne moremo govoriti. Oživljeni stiki s prijatelji ali osebami, ki so vam nekdanji nekaj pomenile. Mars bo poskrbel, da boste imeli veliko energije. V prvi polovici meseca bo nekoliko trpela samozavest, ki se bo pozneje povrnila. Finančne zadeve bodo še naprej daleč od idealnega.

BIK

(21. IV. - 21. V.)

Srečali se boste s tujo močjo, upornostjo in odločnostjo. Ne upirajte se z jezo in trmo, ampak se raje prilagodite. Tokrat čisto brez trenja ne bo šlo, toda ker boste imeli od četrtega naprej močno oporo v prijateljih in »zaščitnikih«, bo konec dober. Na sploh je pred vami obdobje, ko boste na preizkušnji. Pazite na zdravje in v težavah ohranite zaupanje, kajti po devetnajstem bodo vaši načrti lepo napredovali.

DVOJČKA

(22. V. - 21. VI.)

Vaš uspeh bo povzročil zavist, zato bodite v stikih z okoljem previdni. S tistim, ki odlaša, ne bo koristi, zato poiščite novega. Vsakega opravičila vam ni treba upoštevati. Potreben bo odločnejši poseg, ker se bo drugače nedoločeno stanje predolgo vleklo. Pri ljubezni morate najprej sami razjasniti, kaj hočete, ker vas bo sicer nasprotna stran drugače razumela.

RAK

(22. VI. - 22. VII.)

Odličen mesec: sreča, romantika in strast. Izboljšane razmere tudi na drugih področjih. Če ste osamljeni, odslej ne bi smeli biti več, kajti izbira bo velika! Okoli polne lune, ki bo nastopila 8., se boste morali posvetiti partnerskim odnosom. Več pozornosti bo zahteval tudi vaš dom. Po 24. boste sprejemali pomembne odločitve, povezane z vašo finančno in gmotno varnostjo. Izključite pretiravanja!

LEV

(23. VII. - 22. VIII.)

Marec vam ne bo posebno naklonjen, toda čim bolje se boste na težave pripravili, tem lažje jih boste premagovali. V domačem okolju bi lahko prihajalo do preprirov in boja za premoč, v službi (šoli) pa se boste morali intenzivno dokazovati. Ne zahtevajte nagrade prej, preden jo boste zaslužili! Okoli 14. bi lahko sklenili dober dogovor ali podpisali koristen dokument. Potrebujete vitamine!

DEVICA

(23. VIII. - 22. IX.)

Lep mesec, ki se bo končal z vašo povečano ustvarjalnostjo in samozavestjo. Dotlej naredite dolgoročni plan, kajti kasneje boste precej bolj nemirni in nezbrani. Čas si morate bolje prerazporediti. Za poslovne dogovore so posebno primerni dnevi okoli 7. Dober datum je tudi 11. februar - čas za spremembe in uvajanje novosti! Telesne energije boste imeli cel mesec dovolj tako za delo kot veselje, ljubezen, rekreacijo ...

TEHTNICA

(23. IX. - 22. X.)

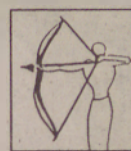
Neka zadeva se bo zapletla in preteklo bo nekaj časa, preden se bodo razmere »normalizirale« in vam omogočile, da stopite korak naprej. To se bo zgodilo po 26. do takrat se posvetite rutinskemu delu. Vaša vladarica Venera je vstopila 4. januarja v romantično in »mekko« znamenje rib, zato se boste morali še prav potruditi, da ostanete na realnih tleh. Nasvet: ne sanjajte!

ŠKORPIJON

(23. X. - 21. XI.)

Z občutkom precej večje moči in samozavesti, kot ste jo imeli še nedaleč nazaj, stopate v novi mesec! Povečano energijo, pogum in prodornost izkoristite za doseganje novih ciljev, ki se vam ne bi smeli izmakniti! Ker boste razigrani in privlačni, boste z lahkoto osvajali. Odlična priložnost vas čaka sredi meseca, ne zamudite je! Poslovno področje? Zmaga bo vaša.

STRELEC

(22. XI. - 21. XII.)

Denar je vladar vaše trenutne poti, toda stopajte previdno, kajti v ozadju so temne sile, ki jih še ne vidite in ne čutite ... Vsekakor bodite pri investicijah previdni posebno okoli 9., ko se boste morali odločiti, kako razporediti sredstva. Na splošno bo marec za vas precej umirjen mesec. Z realizacijo nekega načrta (partnerstvo, prijateljstvo, kupoprodaja, ljubezen) boste morali najbrž nekoliko počakati.

KOZOROG

(22. XII. - 20. I.)

Uspešen mesec, saj boste zelo dobro vedeli, kaj hočete in kako to izpeljati. Dogovori, ki lahko vplivajo na pozitivne spremembe, se vam obetajo zlasti okoli 7. do 14. januarja. Z denarjem vendarle ravnejte previdno, ker bi vam nekdo rad prodal mačka v zaklju. Ljubezen? Srečno, zadovoljno, strastno, razigrano, vendar - z določeno mero vložnega truda ... Čenče ne bodo bistvene.

VODNAR

(21. I. - 19. II.)

Če ste bili do sedaj mirni, zadovoljni in razigrani, boste kaj kmalu padli iz oblakov na trdna tla. V službi (šoli) vas bodo zasuli z delom, stres bo slabo vplival tudi na vaše splošno življenje. Po drugi strani bo vrhunec energije spodbuda, da se odločneje angažirate in prevzamete pobudo. Po 11. odlično za nove dogovore, intelektualno delo, ideje, izmenjavo mnenj in trgovino. Neugodno: 20., 26.

RIBI

(20. II. - 20. III.)

Vznemirljiv in silno romantičen mesec. Lahko bi spoznali novo ljubezen, povečano osebno privlačnost pa lahko s pridom izkoristite tudi za uspeh na drugih področjih. Dobre zvezde in naključje vam bodo dajali energijo za delo, šport in rekreacijo. Če imate kak kilogram preveč, se ga boste zlahka znebili! Posebno srečna bo sredina meseca pa tudi dnevi koli 21.

Lakersov

Navijači

Igralka Pamela Anderson: z očmi na tekmi, z rokami na kolenih partnerja, modnega modela Marcusa Schenkenberga

Ko igrajo Los Angeles Lakersi na domačem terenu, je to praznik. Na dan tekme je praktično nemogoče dobiti kakšno vstopnico. Najprej si priborijo vstopnice tisti, ki nekaj pomenijo v politiki, šovbiznisu ali športu, nato pridejo na vrsto tisti, ki bi radi videli prve, ali menijo, da tja spadajo, in šele na koncu ljubitelji košarke. Permanentno vstopnico (s sedežem v prvi vrsti) imata na primer Jack Nicholson in Leonardo di Caprio, skoraj vedno pa lahko na tekmi vidiš Dustina Hofmana, Eddieja Murphyja, Sylvestra Stalloneja, Jima Barberja in še vrsto drugih. Zanimivo je, da vsi ti nikoli ne pridejo sami, ampak vedno v spremstvu partnerja.

Dvojna igralka

Za Guya Ritchija je postala pop zvezda Madonna glavna igralka. To je izjavil znani angleški filmski režiser, ko sta se tik po božiču poročila. Tako sta zaljubljena, da ne moreta biti drug brez drugega niti sekundo, pravita.

Zdaj se bosta Anglež in ameriška diva povezala še enkrat. V novem filmu Guya Ritchija bo Madonna igrala glavno vlogo: kot Američanka pride v Anglijo, se tam nehote vplete v kriminal in na koncu povzroči vojno med dvema vodilnima tolpama. Film bodo začeli snemati v Londonu že marca.

S prejšnjim možem, ravno tako režiserjem, Seanom Pennom, je Madonna posnela dva filma.

Prvi je bil Shangahi Surprise, ki pa ni ravno uspel. Več uspeha sta imela s filmsko komedijo Prijatelj za zaljubi.

Madonna in Guy Ritchie

Dekle meseca ...

... tokrat prihaja iz Rusije. Irina Voronina se je rodila decembra 1977 v mestu Čerzinski. Zdaj živi v Los Angelesu, kamor je prišla po uspehih na modnih pistah Milana, Basla in Madrida. V Ameriki je šele na začetku kariere, zato ji je prva želja, da uspe, druga pa, da se nauči čimveč jezikov. Privlačijo jo moški, polni nežnosti in razumevanja. Njen življenjski moto: Vse ali nič! Bolje hitro izgoreti kot počasi veneti.

Stefi bo mama

Andre Agassi (30) in leto starejša Steffi Graf sta se takoj po novem letu zaročila na Floridi. Praznovanje je potekalo v hiši njene mame Heidi. Pravijo, da je v tretjem ali četrtem mesecu, pravijo pa tudi, da se ji še ne pozna. Se je pa Stefi zredila, to pa Andreju menda ni najbolj všeč. Poroka bo maja ali junija. Mladi parček stanovanjskega problema ne bo imel. V manjšem kalifornijskem mestecu Tiburon, od koder se lepo vidi San Francisco in v katerem v glavnem živijo milijonarji, sta si za 50 milijonov mark kupila ekskluzivno vilo.

Čas gre svojo pot (1969 do 2001) ...

... z njim pa tudi Michael Douglas. Na prvi fotografiji ga vidimo kot 25-letnega pridnega, lepo vzgojenega dečka s kravato. Takšnega, kakršnega vidimo čez pet let, poznamo iz Ulic San Francisca. Z leti se je precej spremenjal, saj je nosil brado in tudi očala. Ampak nekaj je bilo vedno enako: njegov šarmanten nasmeh.

planet groove

zakon groovitacije

Kaj je gravitacija, spozna vsak otroček, ko skuša shoditi, pa mu to pretežka zadnja plat, ki ga sili nazaj k tlom, onemogoča. No, natančne definicije se potem naučimo v šoli. Zdaj pa imate priložnost spoznati novo silo, ki deluje na našem glasbenem planetu.

Imenuje se groovitacija.

To ni sila, ki nas drži na tleh, nasprotno, groovitacija nas z ritmom in melodijo odlepi od tal in odnese v neznane sfere. Če se ji želite prepustiti, prisluhnite 9-članski glasbeno dobro podkovani zasedbi Planet Groove, ki po prvencu »Livin' on Planet Earth« tokrat odkriva »Zakon groovitacije«.

Glasbeni material za album ZAKON GROOVITACIJE je nastajal v letih 1998 in 1999.

Bistvena razlika od prejšnjega pretežno instrumentalnega projekta »Livin on planet Earth« je poudarjena usmerjenost k vokalni glasbi, saj je kar devet od enajstih skladb vokalnih. Vsa besedila so v slovenskem jeziku, to pa je prav tako novost v dosedanjem delovanju skupine.

Tematsko je plošča izrazito pozitivno in plesno usmerjena, to pa je značilno za tako zvrst glasbe tudi v

svetu, medtem ko se je žanrsko ne da povsem opredeliti – je kolaž vseh mogočih glasbenih dojemanj članov skupine. Tudi naslov Zakon groovitacije je pozitiven pojem – to je preprosto tista sila, ki ljudi žene, da počnejo stvari, ki jih veselijo in izpopolnjujejo. S to »filozofijo« je prežeta vsa glasba na plošči, z drugega vidika pa plošča poskuša biti tudi malce družbeno kritična, predvsem do banalizacije vrednot v sodobni družbi.

Na albumu je 11 skladb, med njimi priredba znane slovenske popevke »Sonce« in seveda skladba »Let v Brazil«, ki je med poslušalci že dosegla izjemno dober odziv.

Za skladbo »Sonce« je skupina posnela tudi videospot, album pa pridno predstavljajo na koncertih po vsej Sloveniji, njihov zvok pa prodira tudi na sosednjo Hrvaško.

Najbrž ne bo odveč, če vam Planet Groove še predstavimo: JADRANKA JURAS, vokal, ANJA TOMAŽIN, vokal, ANDREJ MODIC, saksofon, MATJAŽ KAJZER, trobenta in krilni rog, ROK ŠTIRN, pozavna in bas pozavna, JANI MODER, el. kitara, MATEJ WOLF, klavirature, TADEJ VOBONNIK, bas kitara, ROK KORITNIK, bobni in tolkala.

MARTA ZORE

Nekje

kjer se je ustavil čas

Martin novi album »Nekje, kjer se je ustavil čas« je raznolika in široka paleta razpoloženskih in glasbenih odtenkov. Med enajstimi skladbami prevladujejo ritmično hitrejša, seveda pa so vmes tudi čustvene balade.

Marta je »dala skoz« vse glasbene sole in pri tem, kot pravi, karseda veliko »prešpricala«. Kar ji je glasbena šola največ dala, so odlični glasbeniki, s katerimi je sodelovala dneve, noči in leta po klubih doma in v tujini.

Do svojega devetnajstega leta je bila Marta organistka in zborovodkinja v cerkvi, odigrala je več kot trideset gledaliških predstav, bila članica raznih pevskih zasedb klasične glasbe ter že imela slikarsko razstavo in samostojni koncert. Kot saksofonistka in pevkica je nato nastopala doma po vsej Evropi tja do Skandinavije. Po vrnitvi v domače loge je debitirala v operi kot solistka; na opernem odru je vztrajala dve leti, potem so jo premamili novi izzivi, med drugim tudi pop glasba.

Čeprav njen novi album nosi naslov »Nekje, kjer se je ustavil čas«, je Marta ena tistih redkih glasbenih osebnosti na slovenski sceni, ki uspešno korakajo s časom.

Med skladbami na albumu bodo poslušalci našli že znano in priljubljeno pesem »Čuj moj glas« z dudami ter nenavadno skladbo »Abra-kadabra«, s katero je Marta ob učinkovitem scenskem nastopu šokirala televizijske gledalce. V eni od povsem novih pesmi, in sicer »090«, Martin glas prodaja ljubezen prek vroče linije.

»Če komu ne bo ugajala, naj jo preskoči,« pravi Marta. »Jaz sem ob tej pesmi neizmerno uživala, ker je bil zame to spet nov izziv.«

Seveda pa je Marta na novem albumu zapela tudi nekaj balad, s kakršnimi je doslej še vedno očarala poslušalce.

Kot celota je album »Nekje, kjer se je ustavil čas« nesporno glasbeni izdelek, o katerem lahko rečemo, da je raznolik. Skladbe so raznolike, raznolik je tudi izvajalski pristop, stalnici vseh pesmi pa sta čutno obarvan Martin glas in čustveno poglobljena interpretacija.

Marta zna presenetiti, nikoli pa nas ne razočara.

»MOJA ŽELJA ...

... se je končno izpolnila,« je izjavil Primož Grašič, eden najboljših slovenskih jazzovskih kitaristov, ob izidu albuma »Moja želja«. Gre za ploščo z glasbo, ki bo gotovo ugajala širokemu krogu poslušalcev. Ob spremljavi glasbenikov Big banda RTV Slovenija je Primož Grašič zaigral enajst novih, izvirnih instrumentalnih skladb, ki se včasih spogledujejo z jazzom in funkcom, včasih pa z lahko glasbo. Skladbe so napisali Lojze Krajncan, Jani Hace in Primož Grašič sam, tako da Primoža na plošči ne srečujemo samo v vlogi izvajalca, ki obvladuje šest kitarskih strun.

Primož je pilil svojo glasbeno nadarjenost na konservatoriju v Celovcu in se po študiju pridružil Greentown jazz bandu, že prej pa je sodeloval s kranjskim Dixieland bandom. V letih '91-'93 je bil član Ugrin - Divjak Quinteta, od leta 1992 pa redno sodeluje z Big Bandom RTV Slovenije. Je član Boško Petrovič All Stars Banda, ansambla Ratka Divjaka, Dominik Krajncan Quarteta, Tria Boška Petroviča, spremljevalne skupine New Swing Quarteta, kot studijski glasbenik pa je sodeloval pri snemanju več kot šestdeset albumov (z Big Bandom RTVS, revijskim in simfoničnim orkestrom RTVS, New Swing Quartetom, Vocal Artom, Alenko Godec, Darjo Švajger, Janezom Bončino ...).

Njegovo vsestransko glasbeno delovanje doma in v tujini mu je prineslo tudi nekaj nagrad; tako je prejel v sodelovanju z Janezom Bončino-Benčem kot aranžer dve nagradi mednarodnih strokovnih žirij, leta 1995 je bil nominiran za glasbeno nagrado zlati petelin za najboljšo priredbo tuje skladbe, dve leti kasneje pa je prejel dva zlata petelina na področju jazzu za ploščo »Noč ima tisoč oči« v izvedbi Primož Grašič Quarteta. Tudi njegova najnovejša plošča »Moja želja« zanj predstavlja neke vrste nagrado za njegovo dosedanje delo in ob nakupu le-te se boste tudi vi nagradili z nekaj minutami prijetne glasbe.

Če se sprašujete, ali bi kupili ploščo skupine Botri, potem naj se vaš odgovor glasi: Ja!

Ko vas bo prodajalec vprašal, katero ploščo vam lahko ponudi, pa mu odgovorite: Ja in ne.

»Ja in ne« je brez dvoma plošča in seveda tudi kaseta, na kateri boste našli 14 botrskih skladb, nastalih v dvehletnem obdobju, zato ni nič čudnega, da se bo zavrtele kaj nekaj znanih pesmi, na primer »Bambina«, s katero je skupina zmagala na festivalu MMS leta '98 v konkurenci nove scene. Pesem »Jaz sem in« poznamo z lanskeletnega MMS-a, ko so se z njo pomerili v finalni oddaji. »Ti mene se ne morš znebiti« pa smo premierno slišali na oddaji Orion. Slednja je bila na radijskih postajah kar odmevna, navsezadnje najbrž tudi zato, ker je besedilo in glasbo zanjo prispevala slovenska glasbena legenda – Tomaž Domicelj.

Fantje iz skupine Botri so se tokrat zares potrudili, saj so v primerjavi s prejšnjim albumom glavnino materiala posneli sami, poleg tega so ostali zvesti svoji glasbeni smeri in razpoznavni podobi.

Teren za ploščo in kaseto so pripravili člani skupine Botri tudi v videoformatu, na televizijskih zaslonih lahko vidite njihov prvi videospot v sklopu novega albuma za skladbo »Srečen z njo«. Skladba je v nasprotju z njihovimi prejšnjimi uspešnicami umirjena in melodična. Z videospotom, s katerim so se lotili tudi promocije novega albuma, so želeli pokazati, da se zelo dobro znajdejo tudi z baladami.

To seveda ne bo zadnji videospot, ki ga pošiljajo na TV-ekrane, saj je eden od načrtov za bližnjo prihodnost, posneti tudi spot za naslovno skladbo »Ja in ne«.

BOTRI – JA IN NE

Skratka, skupina Botri obeta pestro glasbeno dogajanje, zato ne izpustite priložnosti, če bo nastopala v vaši bližini.

To stran ureja Regina

Bralci Péna se predstavljajo

Komaj šest let je imela in že je morala z doma

Vedno več je ljudi, ki verjamejo v usodo. Tudi meni je bilo usojeno. Ko pa bi z možem lahko uživala mirno jesen življenja, mi ga je vzela zahrbtna bolezen.

Sem triinšestdesetletna Terezija Trstenjak iz Šalince pri Ljutomeu. Moja življenjska pot se je začela 1938. leta v Globoki pri Razkrižju. Rodila sem se staršema viničarjema Mariji in Petru Lesjaku, ki sta dala življenje devetim otrokom, katerih imena so: Milica, Krista, Alojzija, dvojčici Terezija in Frančiška, Angela, Martin, Ida

Tole je moja fotografija izpred štiridesetih let. Tedaj sem bila stara triindvajset let.

in Neža. Otroci smo odhajali z doma, še preden smo začeli hoditi v osnovno šolo. Meni je bilo šest let, ko so me dali starši služiti na večjo kmetijo k Cvetkovim na Pristavo. Tam sem pasla krave. Od tam sem pozneje tudi hodila v šolo v Ljutomer. Služkinja sem bila šestnajst let. Mislim, da mi je bilo dvaindvajset let, ko sem odšla od tam k sestri na Slamnjak. Tam sem čez čas spoznala postavnega fanta Janka Trstenjaka, ki pa je bil prav tako iz revne družine. Po krajšem prijateljevanju sva se 1963. leta poročila civilno, nekaj mesecev pozneje pa tudi cerkveno. Kot mlada zakonca sva najela sobico pri Zorkovih v Borecih, kjer sva stanovala devet let; 1972. leta pa sva s prijranki kupila v Šalincih majhno hišo. Ni bila bogve kaj, toda bila sva na svojem. Pozneje sva zgradila povsem novo večjo hišo.

Dobro je bilo, ker sva mlada dobila službo. Že leta 1962 sem se zaposlila v proizvodnem obratu Tehnostroja in sem delala pet let v delavnici, pozneje pa

Vseh devet sester in bratov, ki smo se rodili mojim staršem, nas živi. Na posnetku ni Ide, ki je v Avstraliji.

sem bila štiriindvajset let čistilka. Zdaj sem že deset let upokojenka. Mož Janko pa je bil sprva zaposlen na ljutomerski žagi, pozneje pa je bil čuvaj v Prevozništvu Ljutomer. Bil je zelo dober mož in delaven človek. V veliko veselje so mu bile čebele. Imel je šestdeset panjev. V prostem času je hodil tudi na ribolov. Vešč je bil pletenja raznih uporabnih predmetov iz šibja. Ni je reči, ki je ne bi znal napraviti ali popraviti. Na jesen življenja, ki se je marsikdo veselil, saj lahko odloži skrbi, s katerimi se je ubadal v

aktivni življenjski dobi, pa je prišla kruta in zahrbtna bolezen in 1996. leta je umrl.

Zdaj imam tolažbo v mladem rodu, ki mi blaži bolečino. Rodili so se nama štirje otroci. Sin Mirko je elektrotehnik in se je poročil v Banovce. Tam sta si z ženo Zdenko zgradila novo hišo. Imata dva sina: Mateja in Denisa. – Slavko, po poklicu sodar, se je poročil s Tanjo in na Krapju si gradita hišo. Imata sina Jerneja in hčerko Jasmino. – Stanko je gradbeni delavec, poročen na Grlavo; z ženo Alenko imata hčerki Simono in Tino. – Moji sinovi so se torej poročili in odšli z doma, doma pa je ostala hčerka Irena, ki je po poklicu šivilja, zaposlena v Muri. Ima fanta Branka, ki je mojster v Tehnostroju. Veselim se tudi njune poroke, čeprav še nista določila datuma.

Rada imam rože. Veselim se pomladi, ko jih bom lahko negovala. Veselim se tudi skorajšnjega dela na vrtu. Rada sem dobre volje, četudi nosim v srcu bolečino zaradi izgube moža. Toda življenje mora iti naprej. Zelo dobri sva si s sestro dvojčico Frančiško, ki stanuje nedaleč od naše

Sinovi, snaha in vnuki radi prihajajo k meni v Šalince. V prvi vrsti so vnuki: Tina, Denis in Matej; v drugi vrsti pa vnuka Jernej in Simona; v zadnji vrsti so: snaha Tanja s hčerko (in mojo vnukinjo) Jasmino, sin Slavko, snaha Zdenka, potem jaz (Terezija), ob meni je hčerka Irena, nato pa so še: Mirko, snaha Alenka in sin Stanko.

Težko je preboleti smrt dobrega človeka. Moj Janko je bil dober mož. Na posnetku je prvi z desne proti levi. Ob njem sem jaz. V ospredju je najin sin Stanko z Alenko, za njo pa so njeni starši.

hiše, zato se pogosto videvava in tu in tam tudi zapojeva. Veselo je na upokojenskih srečanjih in izletih!

Moji dragi (sinovi, snaha in vnuki) radi prihajajo k meni domov, jaz pa jih tudi večkrat obiščem. Večjo slovesnost smo imeli ob moji šestdesetletnici, ko smo se vsi zbrali in se imeli lepo.

Hvala, ker ste me obiskali in poslušali!

Karlek in Vanda iz Lendave

– On je že upokojenec (bil je dimnikar), ona pa še vedno dela kot knjižničarka. Sta navdušena planinca oziroma pohodnika, na kaj drugega pa ne bi smeli »namigovati«, kajti oba sta srečno poročena. To sta tudi povedala pred pričami.

ŠTEFAN
L. SOBOČAN

Rože so moje veselje. Tudi na obeh straneh poti, ki vodi od ceste k hiši, jih imam zasajene. Tako je vse leto.